

SZAKDOLGOZAT

Vadászi Eszter

**Tanulásban akadályozottak pedagógiája
– Pszichopedagógia szakirány**

Kaposvár

2023.

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Gyógypedagógia Szak

Tanulásban akadályozottak pedagógiája – Pszichopedagógia szakirány

SNI TANULÓK AZ INTEGRÁLT OKTATÁSBAN

Belső konzulens: Tóth-Szerecz Ágnes
tanársegéd

Készítette: Vadászi Eszter
Gyógypedagógia BA
Z0IUXO
levelező

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet
Gyógypedagógia Tanszék

Kaposvár

2023.

Tartalom

1. Bevezetés	4
1.1 Témaválasztás indoklása	4
2. Szakirodalmi feldolgozás.....	6
2.1 Az integráció elmélete, fogalma	6
2.2 Integrált nevelés folyamata a hazai törvénykezésben.....	9
2.3 Integráció előnye hátránya.....	12
2.4 Gyógypedagógus szerepek	14
2.4.1 Utazó gyógypedagógusi hálózat	16
2.4.2 Az utazó gyógypedagógus feladata.....	17
2.4.3 Kéttanáros modell	17
3. Kutatás	18
3.1 Kutatás színtere.....	18
3.1.1 Intézmény bemutatása.....	18
3.1.2 Pedagógiai program, nevelési célok.....	19
4. Kutatás bemutatása	21
4.1 Kutatás célja	21
4.2 Módszer bemutatása	22
4.3 Populáció bemutatása	23
4.5 Kutatási eredmények bemutatása	24
4.5.1 Pedagógus kérdőív	24
4.5.2 Szülői kérdőív	38
5. Összegzés.....	43
5.1 Összegzés a vizsgálattal kapcsolatban.....	43
5.2 Összegzés a kutatási kérdésekkel kapcsolatban	44
5.3 Összegzés a szakdolgozattal kapcsolatban	44
6. Felhasznált irodalom	46
7. Mellékletek.....	48
7.1 Kérdőív pedagógusoknak	48
7.2 Kérdőív szülőknek	52

1. Bevezetés

1.1 Témaválasztás indoklása

Jelenleg gyógypedagógiai asszisztensként dolgozom egy integráló iskolában. Hasznosnak találok az integráció tanulmányozását és személyesen érint a munkámból adódóan az általam választott téma. Éppen ezért szívesen kutatom ezt a területet. Meghatározó szempontnak találtam a témaválasztásnál hogy az integráció hogyan valósul meg saját környezetemben, abban az iskolában ahol dolgozom.

Az iskolában tanuló sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyerekek esetén a többiektől eltérően, emelt szintű megsegítés szükséges. Az SNI elnevezés utalhat genetikai eredetű sérülés során kialakult állapotra, és a különleges gondozásra is mely a fogyatékos gyermekeket, tanulókat illeti meg. Az eltérő képességek jellege miatt egyéni nevelési igény fogalmazódik meg a sajátosságoknak megfelelően. Ide értendő a személyi és tárgyi feltételek biztosítása: gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, megfelelő csoportlétszám, akadálymentes környezet, speciális eszközök.(2011.évi CXC törvény)

A sajátos iskolai nevelés-oktatás megvalósulása akár szegregáltan vagy a többi tanulóval együtt integráltan történik, jogszabályokhoz kötött, hogy biztosítani tudják a megfelelő ellátást.

Eltérő bánásmódot, egyedi eszközöket, módszereket igényelnek a sajátos nevelési igényű tanulók és az átlaghoz viszonyítva pedig több egyéni megsegítést. Az integrált oktatás pozitívan és eredményes befolyásolja az szocializációjukat. A csoporttársak, osztálytársak befogadó viselkedése jótékony hatást gyakorol a tanulók eredményeire. (2011.évi CXC törvény)

Az elfogadás, tolerancia, empátia szorosan összefügg az együttneveléshez szükséges szociális kompetenciával, amellyel rendelkeznie kell a pedagógusoknak. Ennek alapján egyéni haladási időt biztosítanak, differenciált módszereket alkalmaznak. A pedagógusnak fontos a folyamatos kapcsolattartás a gyógypedagógussal, szakemberekkel, akik segítik munkáját a fejlesztésben, a tanítási-tanulási módszerek hatékony alkalmazásában. Ismeri és alkalmazza a megfelelő szemléltető eszközöket és eljárásokat. Folyamatosan képezi magát.

A megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt a szülő választja ki a sajátos nevelési igényű tanuló számára a rendelkezésre álló intézmények közül, melyeket az illetékes szakértői bizottság bocsátja rendelkezésre. A szülő és az oktatási intézmény együttműködése

elengedhetetlen. Annak érdekében, hogy a gyermek fejlődése, tanulmányi előmenete minél hatékonyabb és eredményes legyen. (2011.évi CXC törvény)

A szakdolgozat témakörét saját munkahelyem és személyes tapasztalataim által mutatom be. A munkában eltöltött hat év tapasztalata és a tanulmányaim tanulságain keresztül szeretném feltérképezni a következő területeket:

1. A pedagógusok bevétele alapján mennyire hatékony az integráció megvalósulása az általam vizsgált intézményben?
2. Milyen pozitív és negatív tapasztalatok fogalmazódtak meg a tantestületben?
3. Hogyan valósul meg az integráció során a szülői elvárás és az iskola befogadó szándéka a tudatos odafigyelés, segítségnyújtás tekintetében?

A dolgozatom két szerkezeti területre bontható. Az első egység a bevezetést tartalmazza és a témával kapcsolatos szakirodalmi rész ismertetését. Bemutatja az integráció fogalmát, törvényi rendelkezéseket, közoktatásban elfoglalt szerepét. A második egységben a saját munkahelyem integráló nevelésének-oktatásának, gyakorlati és tapasztalatai bemutatására kerül sor. A kutatásomban szeretném megvizsgálni, az itt felmerülő integrációval kapcsolatos kérdéseket. A vizsgálathoz kérdőíves módszert választottam, a pedagógusok és szülők megkeresésével.

2. Szakirodalmi feldolgozás

2.1 Az integráció elmélete, fogalma

Az integráció megvalósulása azt jelenti, hogy a sérült, akadályozott tehát a sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkednek, bekerülnek ép társaik közé. Azon fiatalok tartoznak ide, akiknek nevelhetősége, oktatása eltér a többiekétől. Az integrált nevelés-oktatás teljesülése szerint különböző változatok alakultak ki attól függően, hogy megvalósulása milyen fokozatban történik. (Csányi, 1993)

Fizikai, lokális integráció. Az együttnevelés legegyszerűbb változata. A fogyatékos és nem fogyatékos gyerekek elhelyezése egy közös épületben található, ahol tanulnak, tevékenykednek, de gyakorlatilag semmilyen kapcsolat nincs közöttük. Az intézményen belül elszigetelt gyerekeknek nincs érdemi kapcsolata a többi gyerekkel. A fizikai közelség lehetősége egyszerűvé teheti - például közös szabadidős foglalkozások estén - az együttnevelés lehetőségét, de sajnos ezzel ritkán élnek.

Szociális integráció. Az együttnevelés második szintje. Az ép értelmű társaiktól tanórákon és foglalkozásokon vannak elkülönítve a sajátos nevelési igényű gyerekek. Fejlesztésük, egyéni megsegítésük, sajátosságaiknak megfelelően külön csoportban történik. Tanórán kívüli foglalkozásokon, szabadidős tevékenységekben együtt vannak a többi tanulóval. Lehetőség van a társak közötti szociális közelítésre. Ezek a típusú összejövetelek megvalósulnak az étkezés, kirándulás, szabad játék, sporttevékenység alkalmával. A gyerekek egymás közti interakciója folyamatos és rendszeres.

Funkcionális integráció. Az együttnevelés legmagasabb foka. A sajátos nevelési igényű tanulókat és ép társaikat együtt tanítják és fejlesztik a tanítási órákon. Nem választják szét a gyerekeket.

- Egyszerűbb változata a *részleges integráció*. Ebben az esetben a gyerekek bizonyos tanítási órákon vannak együtt társaikkal: rajz, testnevelés, énekzene.
- Magasabb szintű változata a *teljes integráció*, mely az együttnevelés valódi célja. Ennek megvalósulása azt jelenti, hogy a sérült gyerekek teljes idejüket együtt töltik ép társaikkal.

Az integráció első kísérletei Magyarországon az 1980-as években kezdődtek meg. Ezek a tapasztalatok elsősorban a testi és érzékszervei fogyatékos gyerekek együttnevelésére irányultak. Szélesebb körű elterjedése, ahol a sajátos nevelési igényű és a tanulásban akadályozott gyermekekkel kapcsolatos integrációs kutatások folytak az 1990-es évekre tolódtak. (Fischer, 2009)

Az integrálás elemi szintjén – *fogadás* – az érintett gyerektől várják el az alkalmazkodást. Az intézmény fogadja a fogyatékos gyermeket, de módszerein, szemléletmódján nem változtat. Az együttéléshez a befogadott gyerektől várják el a gyakorlatilag a legnagyobb erőfeszítést.

Az integráció magasabb szintjén egy merőben eltérő szemléletmód áll. Az inklúzió – *befogadás* – esetén a gyermek a környezete szerves része. Olyan kompetenciával rendelkezik, mint bármely más társa az osztályon belül. A sajátos nevelési igényének megfelelően egyéni fejlesztést biztosítanak számára, elfogadják, tisztelik másságát. (Fischer, 2009)

Ahhoz, hogy az integráció sikeres legyen a nevelés-oktatásban, további szerepet játszanak objektív és szubjektív feltételek. Ezek a személyi, tárgyi és szakmai követelményeike egyaránt vonatkozik. Az objektív feltételek megvalósulása között szerepel a támogató törvényi és pénzügyi háttér, speciális taneszközök, eszközök megléte, segítő személyek biztosítása, megfelelő osztálylétszám. Ide sorolhatjuk a speciális ismereteket, melyek megjelennek a pedagógusok képzésében, a megfelelő diagnózist, valamint az alkalmazható iskolai követelményeket és értékelési struktúrát is. (Csányi, 1993)

Az integráció szubjektív feltétele elsősorban a fogadó pedagógus személyisége és alkalmassága. Megtalálható a kéttanáros óravezetés, vagy kooperatív technikák alkalmazása, esetleg kis létszámú csoportokkal valósítják meg a beilleszkedést. Az integrált nevelés jelenléte és igénye a tantestületben különböző azonosulási szinten jelenik meg. Vannak közös elemek a sikeres integrációt működtető intézményekben. (Horváthné, 2001)

Fontos a pedagógus részéről, hogy legyen nyitott, empátikus, befogadó személyiség a közösségbe érkező gyermek felé. Tisztában kell lennie a gyermek sérülésével, fogyatékoság típusával. Elősegítve a gyermek sikeres és akadálymentes beilleszkedését.

A szubjektív tényező fontos eleme a szülő. Ha az iskola befogadó szándéka teljesül és megvan a szülői akarat minden más megteremthető. Ide sorolható a megfelelő finanszírozás, melyet a törvény biztosítja. A szándék, a befogadó szemlélet anyagi tényezők megléte mellett a megfelelő kompetenciákkal és személyiséggel rendelkező pedagógus együttes jelenléte biztosítja az integráció sikerességét. (Horváthné, 2001)

A szülő és a gyermek pedagógusa között rendszeres kapcsolattartás szükséges. Hiszen a pedagógus felelőssége a legnagyobb. Az ő feladata a gyermekkel kapcsolatos napi információk átadása a szülőnek. A fejlesztések során a megfelelő környezet biztosítása a gyermeknek és a személyes bizalom megteremtése. A megfelelő fejlettségi szint elérése ahol folyamatos a kapcsolattartás a gyermeket fejlesztő további szakemberekkel konzultálva. A szülő fontos feladata hogy otthoni gyakorlással egészítse ki az iskolai megsegítéseket. (Csányi, 2000).

A tanterv és a tananyag is a szubjektív feltételek közé sorolható. Az integráció esetén az alapító okiratban szerepelnie kell, a meghatározott feladatoknak. Az intézmény helyi tantervében megjelennek a rehabilitációs szempontok. A differenciált fejlesztés tartalma, célja, az értékelés formája és a követelmények a tantervben is megjelennek a sérülés típusának megfelelően. A pedagógus mindennapi munkájában megjelenik az egyéni bánásmód. Az alkalmazott módszerek közül, mint a differenciálás alapvető fontosságúak az integráció során a sajátos nevelési igényű gyerekek esetén. A munkaformákban megjelenik az egyéni munka, csoportmunka, páros munka, kooperatív tanulás. Megmutatkozik az egyéni bánásmód az értékelésben, a tananyag tartalmában mennyiségében és mélységében. Valamint egyénre szabva a tanulás üteme és az egyéni feladatadás. (Csányi, 2000)

Nem lehet figyelmen kívül hagyni a gyermek személyiségét. Tekintettel arra a szempontra, hogy az adott gyermek integrálható-e. A gyermek sérülésének típusa és súlyossága, szerepet játszanak abban, hogy a sikeres beilleszkedést megnehezítik vagy éppen megkönnyítik az integráció során. A szakértői véleményen melyet a szakértői bizottságok állítanak ki minden esetben szerepel, hogy a tanuló integrált oktatásban részt vehet-e.

Az együttnevelés sikerességét befolyásolja a tanuló és gyermekcsoport kölcsönhatása, hogy mennyire nyitottak egymás felé. Segítségre lehet a hatékonyságban gyógypedagógus és a többségi pedagógus produktív együttműködése. Érdeemes az új tanuló érkezéséről tájékoztatni a közösséget. Adott esetben gazdagabb személyiséggel rendelkeznek az integráció folyamatában résztvevő gyermekek és társaik. (Csányi, 2000)

Kevés intézmény van olyan szerencsés helyzetben, hogy főállásban foglalkoztasson gyógypedagógusokat. A sajátos nevelési igényű gyerekekhez utazó gyógypedagógusi ellátás formájában érnek el a szakemberek. Jellemzően az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények (EGYMI) szakemberei végzik az ellátást. A megfelelő rehabilitációs, rehabilitációs feladatokat látják el a sérülés típusának megfelelően. Ezek heti rendszerességgel történnek a törvény által meghatározott óraszámban. Az utazó gyógypedagógusok munkája összetettebb. Rendszeresen konzultálnak a többségi pedagógusokkal, előadásokat tartanak igény szerint,

nyomon követik a gyermek fejlődését. Folyamatosan kooperálnak a gyermekkel foglalkozó egyéb szakemberekkel (pszichológus, logopédus, gyógytornász). Szükség esetén hospitálnak a tanuló csoportjában a tanórákon, foglalkozásokon, és rendszeresen konzultálnak a szülőkkel (Csányi, 2000).

2.2 Integrált nevelés folyamata a hazai törvénykezésben

A tanítási módszerek mellett a kapcsolódó jogszabályokat is ismerni kell ahhoz, hogy megvalósuljon egy intézményben a magas szintű pedagógiai munka és az egyénre szabott oktatás.

Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény megfogalmazása szerint: Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXCV. törvény A Nemzeti Köznevelésről, 4§) A sajátos nevelési igény diagnózisa, többletjogosultságot biztosít az oktatás területén.

Sajátos nevelési igényű tanulók az együttnevelés folyamatában:

- Hallássérültek
- Látássérültek
- Egyéb pszichés fejlődési zavar
 - olvasási zavar (diszlexia)
 - helyesírási zavar (diszortográfia)
 - íráskivitelezés (íráskép) zavara (diszgráfia)
 - számolási zavar (diszkalkulia)
 - ADHD figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar
 - magatartásszabályozási zavar
- Mozgáskorlátozottak
- Autizmus-spektrumzavarok
- Beszéd fogyatékosok

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga van ahhoz, hogy számára megfelelő, megkülönböztetett bánásmódban és egyéni adottságainak megfelelő ellátásban részesüljön. Ebbe a különleges gondozásra jogosultak.

Szigorú szabályozás szükséges, hogy elkerülhető legyen az elkülönítés annak érdekében, hogy ne sérüljenek a gyerekek érdekei. Fontos hogy az egyéni ellátás keretein belül mindenki hozzájusson az őt megillető és jogos ellátáshoz. (Vargáné, 2006)

Az Alaptörvényben rögzített, Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben szabályozzák az alapvető jogokat és intézkedéseket.

A sajátos nevelési igény megállapítására a *Pedagógiai szakszolgálatok* jogosultak. Megyei és országos illetékességgel rendelkeznek. Meghatározzák a fejlesztési területeket, valamint kijelölik az ellátó intézményt a gyermekek számára a szakértői bizottsági tevékenység keretein belül. A Pedagógiai Szakszolgálatok működését a 15/2013. (II.26) EMMI rendelet szabályozza. Ez az intézmény jogosult a gyermek komplex gyógypedagógiai vizsgálatára. Szükség szerint pszichológiai és további szakorvosi vizsgálat alapján javaslatot tesz a gyermek, tanuló nevelésére, oktatására vonatkozóan. Kezdeményezi, hogy a továbbiakban a gyermek adottságait szem előtt tartva speciális intézményben, csoportban történjen a megsegítése vagy a többi gyerekekkel, tanulóval együtt – részben vagy egészben – azonos intézményben. A szakértői vizsgálat célja, hogy a vizsgálatok alapján megállapításra kerül a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézség (BTMN), a sajátos nevelési igény (SNI) vagy éppen kizárja annak lehetőségét. Megállapítja az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet. (Mohai,2020)

A Pedagógiai szakszolgálatok segítik a szülők és pedagógusok munkáját, valamint a nevelési-oktatási intézmények feladatainak ellátását:

- korai fejlesztés
- nevelési tanácsadás
- gyógytestnevelés
- logopédiai ellátás
- fejlesztő felkészítés
- pályaválasztási tanácsadás
- gyógypedagógiai tanácsadás
- tanulási képességet vizsgáló szakértői tevékenység

➤ rehabilitációs tevékenység

A szakértői bizottságok állapítják meg a gyermek számára a különleges ellátásra való jogosultságot.

-Az országos szakértői feladatok közé tartozik a speciális fogyatékosági területek szerinti diagnosztika.

-A megyei szakértői bizottság végzi a tanulási képességek vizsgálatát, mint az intellektuális képességzavart, és egyéb pszichés fejlődési zavarokat. (Vargáné, 2006)

A sajátos nevelési igényű gyermek *korai fejlesztésben* részesülhet. Ezt a gyermek óvodába kerüléséig, de legfeljebb 5 éves koráig veheti igénybe a befogadó intézményben. A korai fejlesztés heti 2-6 órában történhet igazodva a tanév rendjéhez az egyéni fejlesztési terv alapján.

A befogadó iskolának sajátos nevelési igényű tanuló esetén egyéni fejlődési lapon kell dokumentálnia a *habilitációs és rehabilitációs fejlesztéseket*. Figyelembe veszi a gyermek fogyatékoság típusát, súlyosságát, a fogyatékoság kialakulásának idejét, kognitív funkcióit és pszichés állapotát. A feladatok összeállításában szakirányú végzettségű gyógypedagógus segít a munkát. Közreműködik a tanórákon, és fejlesztő tevékenységekben. A foglalkozások a gyermek egyedi igényeit veszik figyelembe, melyek sajátos eszközökkel, módszerekkel és terápiák felhasználásával történik. Ezek elsődleges célja, a károsodásból fennmaradó funkciók helyreállítása, és a meglévő funkciók bevonása. Törekedni kell az adott képességeket felhasználva a kompenzálásra. (Vargáné, 2006)

A közoktatásról szóló törvényi rendelkezés szerint a szülőnek joga van a *szabad iskolaválasztáshoz*. A szülő dönthet úgy, hogy sajátos nevelési igényű gyermekét integrált oktatási intézményben szeretné járattatni – ezt egyeztetve a szakértői bizottsággal – megválaszthatja a megfelelő nevelési, oktatási intézményt. Ennek egyik feltétele ugyanis az, hogy a befogadó intézmény rendelkezzen azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek megfelelnek a speciális ellátáshoz, oktatáshoz. Amennyiben ez nem valósul meg az intézmény kiválasztásakor így mégis akadályozott a szülő jogainak gyakorlása, és végső soron kizárja a szabad iskolaválasztás lehetősége. (Vargáné, 2006)

A közoktatási törvény meghatározza a sajátos neveléshez, oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket. A szakértői véleményben meghatározott fejlesztésekhez előírja szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus jelenlétét. Előíranyozza az egyedi tankönyvet, taneszközöket, technikai eszközöket, szükség szerint gyógyászati felszereléseket.

A Nemzeti alaptanterv (továbbiakban NAT 2020) határozza meg a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatási irányelveit mely az iskolai oktatás alapidokumentuma. Megfogalmazza a nevelési célokat, kulcskompetenciákat. Kiemelt fontosságú a tanulók differenciálása, az akadálymentes környezet biztosítása, és a megfelelő tanulási környezet kialakítása. A pedagógusnak figyelembe kell venni a tanuló egyéni sajátosságait, haladási tempóját. (Mohai, Perlusz, 2020)

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére vonatkozó feladatokat, célokat, követelményeket meg kell jeleníteni az intézmény:

- pedagógiai programjában,
- helyi tantervében,
- tanmenetben, óratervben
- egyéni fejlesztési tervben.

Az irányelv segítséget ad ahhoz, hogy a tanuló fejlődési üteméhez igazodjanak a vele szemben támasztott elvárások. A fejlesztés a számukra megfelelő területen és ütemben történjen, és ne terhelje túl őket. (Mohai- Perlusz, 2020)

2.3 Integráció előnye hátránya

A társadalomtudományokban és a pedagógiában folyamatos vitatéma az együtt vagy külön oktatás kérdésköre.

A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált nevelése, oktatása során egyik előny, a tipikus fejlődésű társaikkal való közös szocializáció. Mindennapi tapasztalatot jelent az a befogadó csoport, osztályközösség, ami nap, mint nap megteremti a tapasztalatot a sérült társaik felé. Ezek az ép gyerekek olyan tapasztalatot szereznek, akik elfogadók, toleránsak, befogadók lesznek a felnőtt társadalomban. Kialakul egy kommunikáció, képesek segíteni társaiknak, és nem jönnek zavarba egy fogyatékos személlyel való találkozáskor. Könnyebben nyújtanak segítséget, és azt is meg tudják ítélni, hogy mikor van szükség segítségre.

A társadalmi integráció lehetősége az SNI gyermek, tanuló számára is könnyebbé válik. Megtanulja az integrált környezetben hogy mik az erősségei, gyengeségei, reális önértékelés alakul ki társaikkal való összehasonlításkor. Megtapasztalja, miben szorul támogatásra, amikor nincs a család által nyújtott túlító környezetben.

Az integrált oktatás a tanulók szempontjából gyógypedagógia egy speciális területét képezi. Több szempontból eltér a többségi iskolákétól. A befogadó intézmények a tanuló részére biztosítják az eltérő tananyag mennyiségét, kevesebb osztálylétszámot, differenciálást.

A szakmai tapasztalatok, a megvalósított együttnevelés és az integráció elvi szempontjait figyelembe véve az integráció minden gyermek érdeke és nem egy tanuló, aki különleges igényekkel rendelkezik. A fogyatékkal élő gyermekek, tanulók számára megköveteli az alkalmazkodást az integráló iskolarendszer. (Kende, 2004)

Az előnyök között szerepel az ép gyermekek szempontjából a kommunikáció kialakítása, az együttműködés, a társadalmi érzékenység, empátia, kreativitás kialakítása. A sérült gyermekek számára a leggyakrabban említett előny az együttműködő szakemberek és módszerek sokaságának alkalmazása és fontos a családban maradás lehetősége. Hátrányok közé sorolható a személyi és tárgyi feltétel hiánya, illetve a pedagógusokra vonatkozó többletmunka. Mind az ép, mind a sérült gyerekek, tanulók számára az előnyök valódi előnyöket jelentenek, a hátrányok inkább megoldandó feladatokat rónak a pedagógusok és a társadalom számára.

Az integráció gazdasági szempontból is előnyt jelent. Hosszú távon való megtérülése gazdasági szempontból kimutatható. Az integrált intézményben együtt nevelkedett gyermekek, tanulók könnyebben létesítenek kapcsolatot, ép társaikkal. Az együttnevelés során megtanulnak kapcsolatot teremteni, kommunikálni, helytállni a közösségben, konfliktusokat kezelni. Esélyt kapnak arra ép társaikkal együtt, hogy felnőttként tudjanak érvényesülni és a többségi társadalom elfogadja, befogadja őket. Nyilvánvaló ennek a feltétele egy befogadó, és elfogadó környezet. (Laki, 2010)

Az integráció előnye a sajátos nevelési igényű gyermek számára, hogy jobban fejlődik önállósága, magasabb eredmények elérése törekszik az által hogy, együtt nevelkedik ép társaival, vele szemben is elvárásokat támasztanak. Felgyorsulhat fejlődési tempója, énképe reálisabb lesz, mert lehetősége van fejlődni a befogadó közösségben. A pedagógus segítő hozzáállása mellett megtapasztalhatja, hogy egyes részterületeken jobb teljesítményekre is képes lehet, mint társai.

Az integráció a szülők számára is előnyökkel jár. A gyermek, tanuló saját szociális és családi környezetében maradhat. Nem kell utaztatni, vagy kollégiumi elhelyezést biztosítani távol családjától, rokonaitól.

Az integráció pedagógus számára előnyt jelenthet a sajátos nevelési igényű tanuló és ép tanuló együttnevelése során. Lehetőség nyílik egyéni, és hatásosabb pedagógiai módszerek keresésére,

megismerésére. Erősödik a team munka más szakemberekkel és a szülőkkel való együttműködés felértékelődik. Sérült és ép gyermek estén fokozódhat a pedagógus empátiája, kreativitása, toleranciája. Az integráció az ép társakat figyelembe véve is előnyökkel jár. Az együtt nevelkedés során természetesen veszik a fogyatékoságot. Megtanulják értékelni a másságot, érzékenyebbé válnak, elfogadják sérüléssel élő embertársaikat. Megismerik azokat a helyzeteket, amiben társuknak másabb a helyzete, amivel nekik meg kell küzdeni a mindennapok során. Könnyebben tudnak megfelelő segítséget adni, megtanulják a mások iránti felelősséget, empátiát, figyelmességet. (Orosz, 2008)

Az integrációt hátráltató tényező az együttnevelés során a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló alkalmazkodása a közösségbe. Beilleszkedése nehézségbe ütközik, ha eredménytelen a beszoktatás. A megfelelő szülői támogatás és segítség nélkül a tanuló iskolai teljesítménye romolhat. Hátráltató tényező amennyiben a pedagógus nem veszi figyelembe az SNI tanuló képességeit és mindenkitől ugyanazokat a feltételeket követeli meg. Továbbá ha a szülő és a pedagógus eltérően ítéli meg a gyermek képességeit. Negatívan befolyásolja, ha a nevelő és a megfelelő team munka között hiányzik a megfelelő kommunikáció és együttműködés. Egy csoport kialakításánál fontos szempont az ép és SNI tanulók arányosan kialakított létszáma, az ehhez vonatkozó szakmai felkészültség és a megfelelő gyógypedagógusi támogatás. Előnytelenül befolyásolja az iskolai teljesítményt és a tanuló viselkedését, ha aránytalanul magas egy csoporton belül az SNI tanulók száma. (Orosz, 2008)

2.4 Gyógypedagógus szerepek

Az együttnevelés egyik fontos szereplője a gyógypedagógus. Egyrészt rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokat tart a sajátos nevelésű tanulók számára. Egyéni vagy kiscsoportos formában, illetve osztálytermen belül és kívül is biztosítanak órákat, elsősorban tanulásban akadályozott tanulók részére. Másrészt konzultáció formájában segítik a többségi pedagógusok munkáját és konzultálnak a szülőkkel.

A pontos diagnózis teszi lehetővé azt a beavatkozást, ami célzottan tervezhető a gyermek egyedi képességeinek megfelelően. Az együttműködés érdekében fontos a gyógypedagógus és a diák közötti szoros kapcsolat megléte. Alapvetően a gyógypedagógus felelős a megfelelő fejlesztésekért. A képességek fejlesztése alsó tagozatban inkább a tanulási nehézségek megsegítésére irányul, míg felső tagozatra a behatárolható probléma és a válaszul adott helyes cselekvés megtámogatása áll a középpontban. A tanulásban akadályozott gyermek esetén az

önálló tanulás és döntés nehezebben valósul meg, ezért folyamatos és intenzív a tanuló megsegítése. (Mesterházy- Szekeres 2019)

A gyógypedagógusi szerepek folyamatosan változnak és bővülnek az intézményi elvárásoknak megfelelően. Figyelembe véve a gyógypedagógus kompetenciákat.

Tanárszerepet tölt be a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások tervezésében és megvalósításában, közreműködik az együttnevelésben a tanítási órákon. Segíti a differenciálást többféle tanítási-tanulási módszerek alkalmazásával – projekt módszer, kooperatív módszer – és fejlesztést tart egyéni vagy kiscsoportos formában.

Munkája során *terapeutaszerep*hez társuló feladatokat lát el. Figyelembe véve a szakértői véleményben foglaltakat és a megállapított diagnózist, egyéni fejlesztési tervet készít. Szem előtt tartva a sajátos nevelési igényű gyermek életkorát, egészségügyi állapotát rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozást tart. A foglalkozásokon előtérbe helyezi azon terápiák megválasztását, melyek leginkább alkalmazkodnak a gyermek sérüléséhez. Folyamatosan ellenőrzi és módosítja az egyéni fejlesztési tervet, értékeli a tanulót.

*Diagnosztaszerep*éhez kapcsolódóan együttműködve pedagógusokkal állapotfelmérést végez, majd szükség szerint tovább irányítja a gyermeket további vizsgálatokra. A meglévő szakértői véleményhez kapcsolódóan saját tapasztalatait figyelembe véve pedagógiai jellemzéssel egészíti ki.

A gyógypedagógus *tanácsadószerpe* során részt vesz a befogadó intézményben folyó együttnevelés folyamataiba. Az adott intézmény pedagógusainak igény szerinti témában előadásokat tart. A sajátos nevelési igényű gyerekeket érintő nevelési célok meghatározásánál javaslatot tesz. Konzultál a szülővel a sajátos nevelési igényű gyerekek otthoni környezetének ideális kialakításában. A neveléssel kapcsolatban egyeztet a szülővel a hatékony gondozással kapcsolatban, a bánásmód, a segítségnyújtás megfelelő mennyiségére, mértékére és az elvárásokra vonatkozóan.

*Koordinátorszerep*ben együttműködik a sajátos nevelési igényű tanuló és a befogadó intézmény közötti folyamatokkal - felvétel, áthelyezéssel - kapcsolatos ügyintézésben. Kezdeményezi és nyomon követi a felülvizsgálatokat a tanulók esetén a szakértői bizottságoknál. Részt vesz a kapcsolattartásban a szakemberek – pszichológus, iskolaorvos, gyógytornász, gyermekvédelem - pedagógusok és szülők között.

A gyógypedagógus *konzultációs szerep*ben állandó kapcsolatot tart fenn a sajátos nevelési igényű tanulókkal, szülőkkel, szakemberekkel. Lehetőséget biztosít a tanulót érintő

nehézségek, tanórai teljesítmények, problémák megbeszélésére a pedagógussal. Közreműködik a szülői értekezleteken, fogadóórákon, és lehetőség szerint tanácsadással segíti a résztvevők hatékony munkáját. Esetmegbeszéléseken alkalmat biztosít az érintett pedagógusokkal való tapasztalatcserére.

Oktató szerepet lát a gyógypedagógus melynek keretében előadásokat tart, módszertani segédanyagokat készít az érintett pedagógusok részére. Az együttnevelés témakörben a befogadó intézményben előadásokat bonyolít le a nevelőtestület kérésére. A megszerzett tapasztalatokat a sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatban továbbadja munkatársainak, pedagógusoknak a hatékony munka elérése érdekében. A meglévő jártasság lehetőséget ad a didaktikai módszerek, tanulásszervezési eljárások, differenciálás tapasztalatainak átadására. A nyílt napok megszervezése és lebonyolítása lehetőséget biztosít a tapasztalatok hatékony felhasználására.

A gyógypedagógusra egy *hivatalnokszerep* is hárul. Pedagógiai véleményt készít, vezeti a munkaidő-nyilvántartást. Megtervezi az egyéni fejlesztési naplót, rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat, az intézményeknek szakmai beszámolót készít, megfigyeléseket dokumentál a hospitálásról. A sajátos nevelési igényű tanulókat folyamatosan figyeli, az adott tanévről munkatervet készít. Nyilvántartja a szakértői vélemények felülvizsgálatról szóló dokumentációkat. (Mesterházi- Szekeres 2019)

2.4.1 Utazó gyógypedagógusi hálózat

„A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.” (2011 évi CXC. törvény)

Az utazó gyógypedagógusi, hálózat működtetése az állami intézményfenntartó központ feladata.

- 2011.évi CXC. törvény A Nemzeti Köznevelésről
- 32/2012 EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelve

- 2016. évi LXXX. törvény az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról

Az utazó gyógypedagógusi hálózat egy szolgáltatást biztosít, mely segíti a társadalmi beilleszkedést, az intézményi megsegítést az integráltan oktatott SNI tanulók számára. Segíti a nevelés oktatás folyamatát óvodákban, közoktatási intézményekben figyelembe véve a gyermek, tanuló sérülésének megfelelően.

2.4.2 Az utazó gyógypedagógus feladata

A gyermek, tanulóval lévő közvetlen foglalkozás az utazó gyógypedagógus feladata. Közoktatási intézményben a tanév elején konzultál a gyermekkel kapcsolatban lévő pedagógusokkal, értelmezi a szakértői véleményben foglaltakat. A sajátos nevelési igényű tanuló esetén részt vesz a tanórákon, tevékenyen hospitál. Közreműködik az egyéni fejlesztési terv elkészítésében. Segítséget ad az osztályközösségbe való befogadás megalapozásában. Biztosítja a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat.

Folyamatos a kapcsolattartása a szülőkkel. Tájékoztatást ad a fejlesztésekről, javaslatot tesz további lehetőségekre a gyermek fejlődésével kapcsolatban. Megsegíti a kapcsolattartást további szakemberekkel, rendszeresen a többségi intézmény pedagógusaival.

Az utazó gyógypedagógus dokumentálja a gyermekkel kapcsolatos feladatokat. Figyelembe véve a szakértői véleményt, egyéni fejlesztési tervet készít. Ez a dokumentum tartalmazza fejlesztés módszereit, eszköztárát, meghatározott célokat, feladatokat. Tanév végén szöveges értékelés készül a fejlesztési eredményekről. (Oktatási Hivatal honlapja)

2.4.3 Kéttanáros modell

A kéttanáros modell alkalmazása során a gyógypedagógus és a többségi pedagógus egy heterogén összetételű csoportot, osztályt közösen koordinálnak. Ennek a sémának a megvalósulása esetén a pedagógusok számára kettős cél érvényesül a tanítási órákon. Lehetőséget kap a tanuló arra, hogy egyrészt megvalósuljon egy képességfejlesztés, másrészt a tananyag elsajátítása jobban rögzül, könnyebben megtanulható. A pedagógus a tananyag ismeretátadása mellett, összpontosíthat a fejlesztési alternatívák kiválasztására. A sajátos nevelési igényű tanulóval szemben nem lesz hátránya és lemaradása a többi tanulónak. A

megfelelő módszertani eljárások, technikák és feladatok alkalmazása minden tanuló számára előnyt jelent. A kéttanáros modell alkalmazása során az együttműködés közösen, teamben történik. A munkaközösség tagjai olyan szakemberek, akik különböző kompetenciákkal rendelkeznek a hatékony együttes munka érdekében.(Jenei, 2021)

3. Kutatás

3.1 Kutatás színtere

3.1.1 Intézmény bemutatása

Az iskola Veszprém megyében Nemesgulácson található, egy kis faluban. Ez a település szerencsésnek mondható, mivel közel 1.000 fő lakossal büszkélkedhet és egy zöld övezetben jól felszerelt közoktatási intézménnyel rendelkezik. A közeli várostól, Tapolcától 7 km-re található, ahonnan a közlekedés jól megoldott a környező településekről bejáró tanulók részére. Már az 1900-as évektől kezdve folytak itt oktatási lehetőségek. Az iskola 1997-ben vette fel a jelenlegi névadóját is viselő Keresztury Dezső nevet.

Az iskola tárgyi feltételeit tekintve a tanulók egy elterülő tágas épületben, egy bitumenes udvarral és füves udvarral is egyaránt rendelkeznek. A tanítást, oktatást segítő eszközöket tekintve megtalálhatók az interaktív táblák, írásvetítők, CD lejátszók, laptopok, projektorok szemléltető eszközök, tankönyvek. Az informatikai felszereltséget tekintve külön informatikaterem áll rendelkezésre a tanulók számára, és minden eszközön állandóan biztosított az internet hozzáférés, melyre a folyamatos korszerűsítés és karbantartás megoldott. Sporteszközök, szemléltető eszközök, térképek, speciális tankönyvek állnak a tanulók rendelkezésére.

Személyi feltételeket tekintve az iskola szakmailag képzett tantestülettel rendelkezik. További igényeknek megfelelően az egyéb szakos ellátottságot utazó pedagógusok látják el – néptánc, katolikus és egyéb felekezetekhez tartozó tanulóknak is biztosítják a hit gyakorlását. A tanerő tagjai rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken. A kis létszámnak köszönhetően jól összeszokott közösségnek számítanak, az újonnan érkező tanulókat szertettel és szívesen fogadják. Egy egységes nevelői közösséget alkotnak szem előtt tartva pedagógiai értékeket.

Az iskolai munkát utazó gyógypedagógusok is segítik. A sajátos nevelési igényű tanulók esetén a tanulási megsegítésben, magatartási, viselkedési problémák feltárásában a nehézségek

megoldásában dolgoznak együtt a pedagógusokkal. Az intézmény adminisztrációs feladatait iskolatitkár közreműködésével biztosítják. A pedagógusok és az utazó gyógypedagógusok munkáját gyógypedagógiai asszisztens támogatja.

Az iskola tanulóinak száma az elmúlt 6 évben összehasonlítva:

Tanév	Általános iskola tanulói száma	Szakiskola tanulói száma	Összesen
2016/2017.	123	21	144
2017/2018.	79	12	91
2018/2019.	79	12	91
2019/2020.	72	14	86
2020/2021.	69	-	69
2021/2022.	59	-	59
2022/2023.	63	-	63

1. ábra: Iskola tanulói létszáma: (saját szerkesztés) Forrás: Keresztury Dezső Általános Iskola

3.1.2 Pedagógiai program, nevelési célok

A sajátos nevelési igényű tanulók esetén az iskola törekszik az elfogadó környezet kialakítására. Elfogadja másságukat, és az egyedi állapotuknak megfelelő nevelésüket, oktatásukat helyezi a középpontba. Szem előtt tartja az SNI tanulók egyedi szükségleteit, melyhez hozzáigazítják a tanítási módszereket, eszközöket, differenciált tananyagot. A Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességet Vizsgáló, Beszédvizsgáló, Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által készített szakértői véleményben mint kijelölt oktatási intézmény, a tanulók integrált oktatását is ellátja.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetén az iskola fontos szempontja hogy segítse társadalmi beilleszkedésüket, valamint az egyedi állapotukból eredő hátrányokat kompenzálja, támogassa a képességek kibontakozását. Figyelembe véve egyedei hátrányait hasonló ellátásban részesüljön, mint társaik, megvalósítva ezzel az egyensúlyt.

A szakértői véleményben meghatározott sajátos nevelési igényű tanulót megilleti a különleges bánásmód. Ez megvalósul tanórai keretek között és azon kívül is. Ennek lehetősége tanórán a differenciált tananyagban jelenik meg. Olvasás és írás tanítása egyedi módszerekkel történik, mint a diszlexia prevenciós módszerrel. Folyamatos fejlesztés az olvasás, írás és a számolási készségek tekintetében. A szakvéleményben meghatározott értékelést és osztályozás alóli felmentést is figyelembe veszik. Biztosítják a többletidőt és a méltányos értékelést a tantárgyaknál. Számonkérésnél figyelembe veszik, hogy szóban vagy írásban segíthetik a tanulót a megnyilvánulásban.

A tanórán kívüli történnek a fejlesztő foglalkozások, melyet az utazó gyógypedagógusi hálózat biztosít a tanulók számára. A fejlesztési terv határozza meg a szakértői véleményt alapul véve a rövid és hosszú távú célokat, feladatokat.

Figyelembe véve a támogató környezetet, az egyedi nevelési-oktatási módszereket, lehetőséget nyújtanak a sajátos nevelési igényű tanulónak a sikeres részvétel folyamatában. Ezek a lehetőségek elősegítik a társadalmi integráció sikerességét és egy önállóbb életforma megteremtését.

A 2022/203-as tanévben az iskolában megjelenő SNI tanulók száma 17 fő. Többféle fogyatékosági típus jelenik meg, és minden évfolyam érintett a sajátos nevelési igényű tanulók eloszlását illetően. Megtalálható az F70 BNO kóddal rendelkező enyhe értelmi fogyatékos tanuló (3fő), F84 gyermekkori autizmus (1 fő), F 83 kevert típusú tanulási zavar (1 fő), F 83 kevert specifikus fejlődési zavar (2 fő) F 81.9 nem meghatározott fejlődési zavara az iskolai készségeknek (1 fő), F84.50 Asperger syndroma (1fő), F81.1 diszgráfia (3 fő), F81.0, F81.1 diszlexia, diszgráfia (1 fő),F 70 enyhe értelmi fogyatékos és F84 gyermekkori autizmus (1 fő), F84.80 F81.90 egyéb pervazív (átható) fejlődési zavar, nem meghatározott fejlődési zavara az iskolai készségeknek (1 fő), F81.9 F90.1 F95 nem meghatározott fejlődési zavara az iskolai készségeknek, hiperkinetikus magatartászavar, átmeneti tic (1 fő), H5420 csökkent látás mindkét szemem (1 fő). (2. ábra)

Tanév	SNI tanulók, BNO kódok	SNI Tanulók száma összesen
2022/2023	F70 Enyhe értelmi fogyatékos	3 fő
	F84 Gyermekkori autizmus	1 fő
		17 fő

F 83 kevert típusú tanulási zavar	1 fő	
F 83 Kevert specifikus fejlődési zavar	2 fő	
F 81.9 Nem meghatározott fejlődési zavara az iskolai készségeknek	1 fő	
F84.50 Asperger syndroma	1 fő	
F81.1 Diszgráfia	3 fő	
F81.0, F81.1 diszlexia, diszgráfia	1 fő	
F 70 enyhe értelmi fogyatékos, F84 gyermekkori autizmus	1 fő	
F84.80 F81.90 egyéb pervazív (átható) fejlődési zavar, nem meghatározott fejlődési zavara az iskolai készségeknek	1 fő	
F81.9 F90.1 F95 Nem meghatározott fejlődési zavara az iskolai készségeknek, Hiperkinetikus magatartászavar, Átmeneti tic	1 fő	
H5420 Csökkent látás mindkét szemem	1 fő	

2. ábra SNI tanulók, BNO kód (saját szerkesztés) Forrás: Keresztury Dezső Általános Iskola

4. Kutatás bemutatása

4.1 Kutatás célja

A sikeres integráció megvalósulása és minőségének az egyik kulcsa, alappillére az iskola pedagógiai hozzáállásában, a nevelői attitűdben rejlik. A kutatásban szeretnék rávilágítani, hogy a megkérdezettek szemlélete elősegíti-e vagy hátráltatja a sikeres integráció megvalósulását. A pedagógusok mennyire felkészültek és tájékozottak a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására. Hatékony-e az együttműködés a pedagógusok, szakemberek és a szülők között. Mi a véleménye az intézetben folyó integrációról, hatékonyságáról a nevelőtestületnek és mi a véleménye a szülőnek. A pedagógusok hogyan vélekednek az integrált nevelésről, milyen tapasztalatokat szereztek az évek során. Mennyire érzik kompetensnek magukat, és milyen változásokat valósítanak meg a hatékonyabb munka

érdekében. Hatékonyak tartják-e az intézményben folyó integrált nevelést, oktatást. Mennyire elégedettek a személyi - gyógypedagógiai megsegítés - és tárgyi feltételekkel. Mennyire értenek egyet a törvényi szabályozással. Szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően, figyelembe veszik-e az SNI tanulók egyedi megsegítését, különleges bánásmódját.

A kutatás legfontosabb kérdése, végső célja:

- Az integrációhoz való pozitív hozzáállás következményeként megjelenik-e a pedagógusok jó közérzete és az integráció sikeresnek minősítése. Igaz-e fordítva: az esetleges negatív integrációhoz való hozzáállás maga után vonja-e a pedagógus rossz közérzetét és az integráció elutasítását.
- A szülői kérdőív esetén arra voltam kíváncsi, hogy a szülő esetén az integráció sikerességéről kialakított véleménye egybecseng-e a pedagógusok véleményével.
- Kíváncsi voltam arra is, hogy a fogyatékosági típusok befolyásolják-e a pedagógusok attitűdjét a az SNI tanulóval kapcsolatban.

A kutatásomban egy átfogó képet szeretnék kapni az integrációról abban az intézményben, ahol dolgozom.

A vizsgálat témaválasztását indokolja a médiában, az iskolákban és a saját bőrömön megtapasztalva a pedagógusok, vagy akár a szülők között zajló folyamatos vita az integrációval kapcsolatban.

A nézőpontok olyan szélsőségesek, hogy vannak, akik az integráció létjogosultságát is megkérdőjelezzik, és vannak olyanok is, akik minden esetben ragaszkodnának az együttneveléshez.

4.2 Módszer bemutatása

A vizsgálat során kérdőíves módszert választottam.

- Pedagógus kérdőív
 - Első rész – általános kérdések (életkor, nem, iskolai végzettség, pályán eltöltött évek száma)

- Második rész – zárt kérdéssor, 15 kérdésből áll melyekre a választ egy 5 fokú skálán várom
- Harmadik rész – 7 nyitott kérdésből áll, melyre szabadon fejthetik ki a pedagógusok a véleményüket
- Negyedik rész – 1 kérdésből áll melyekre a választ egy 5 fokú skálán várom
- Szülői kérdőív
 - Első rész - zárt kérdéssor, 12 kérdés melyekre a választ egy 5 fokú skálán várom
 - Második rész- szabadon fejthetik ki véleményüket, egyéb észrevételüket a témával kapcsolatban

A kérdőíveket saját magam állítottam össze figyelembe véve a felhasznált szakirodalmat, integráció kérdéskörét, a vizsgálat helyszínét, és a közösséget mely vizsgálódásom alapját képezte.

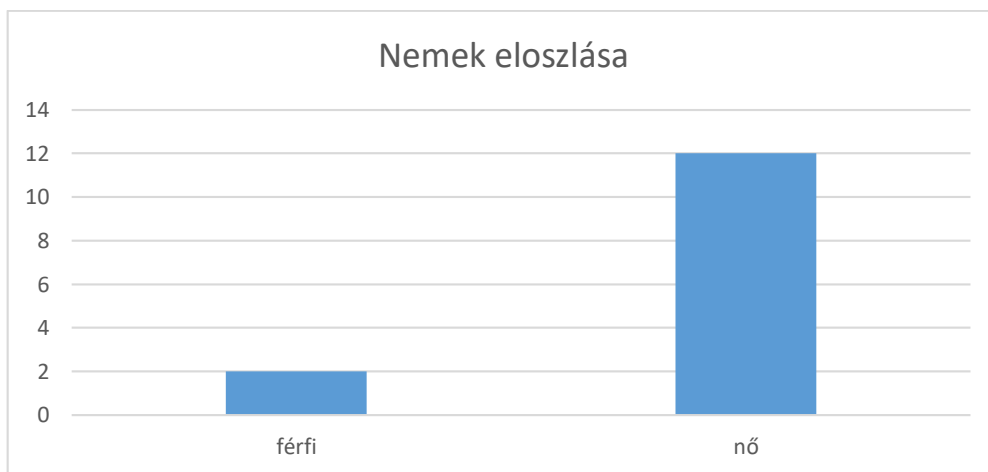
4.3 Populáció bemutatása

- Pedagógus kérdőív
A kiadott kérdőívet minden pedagógus kitöltötte. Az intézményben dolgozó 9 pedagógus, 1 intézményvezető, 2 utazó gyógypedagógus, és 2 óraadó tanár vett részt a kutatásban.
- Szülői kérdőív
Minden egyes SNI tanuló szüleinek (apa, anya, nevelő, gyám összesen 34 fő) adtam kérdőívet, melyből összesen 28 érkezett vissza.

4.5 Kutatási eredmények bemutatása

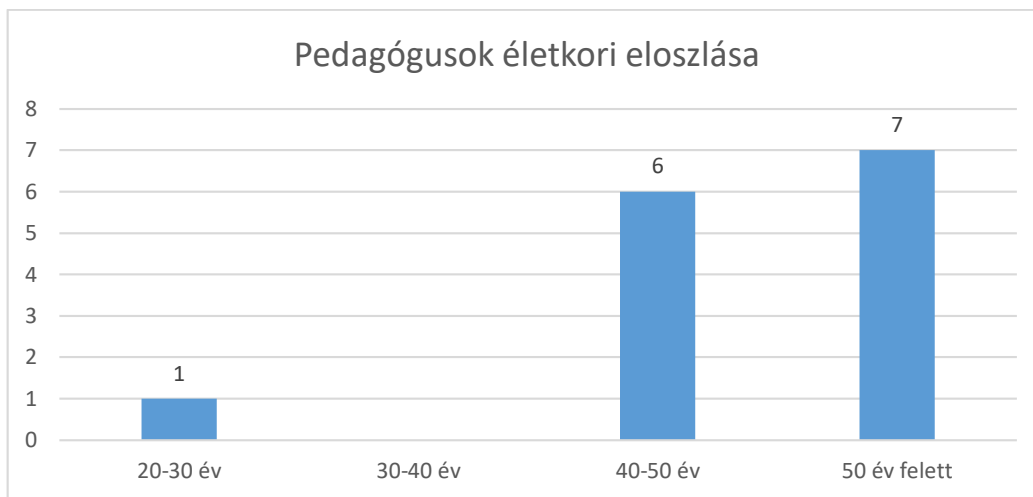
4.5.1 Pedagógus kérdőív

A pedagógus kérdőívet 14 tanár töltötte ki. Minden munkatárs segítette munkámat a kutatásban. A válaszadók közül a demográfiai adatokat tekintve 12 fő női és 2 fő férfi oktató dolgozik az intézményben. (3. ábra) Életkorukat figyelembe véve közülük 1 fő 20-30 év közötti, 6 fő 40-50 év közötti és 7 fő 50 év feletti tartományban helyezkedik el. (4. ábra) A pedagógus pályán eltöltött időt tekintve 1 fő 1-5 év közötti, 4 fő 6-10 év közötti, 1 fő 11-15 év közötti és 8 fő több mint 15 éve dolgozik ezen a területen. Az iskolai végzettségüket tekintve 5 fő tanítóképző, 4 fő tanárképző, 3 fő egyetemi végzettséggel és 2 fő gyógypedagógusi diplomával rendelkezik. (5. ábra)

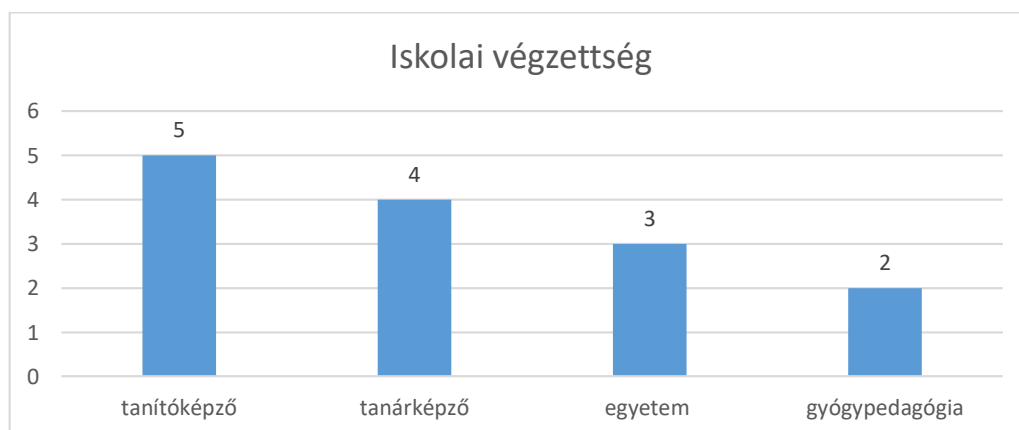
3. ábra Nemek szerinti eloszlás (saját szerkesztés)

A pedagógus szerepeket nagyobb többségben női kollégák töltik be.

4. ábra Pedagógusok életkori eloszlása (saját szerkesztés)

Az intézményben elmondható hogy az adatokat figyelembe véve egy idősebb pedagógus közösség figyelhető meg. Mutatja Magyarországra jellemző előregedő pedagógustársadalmat.

5. ábra Pedagógus iskolai végzettsége (saját szerkesztés)

A válaszadók között minden pedagógus rendelkezik a megfelelő diplomával a munkavégzéshez.

A pedagógus kérdőív összesen 24 kérdésből áll. Ezek közül 15 téma esetén egy 5 fokú skála alapján adtak választ a kitöltők. Minden egyes kérdés esetén az 5 lehetőségből kellett eldönteni, mennyire ért egyet a kérdéssel. Az 1 esetén egyáltalán nem ért egyet, a 2 nem túlságosan ért egyet, a 3 csak kis mértékben ért egyet, a 4 nagyrészt egyetért, az 5 pedig teljes mértékben egyetért. A kigyűjtött válaszok számát összesítettem, kérdésre adott válaszok alapján átlagot állítottam össze a kapott adatokból. (6. ábra)

A 15 zárt kérdések eredményeinek összesítése:

Kérdés sorszáma	Válaszok					Átlag
	1	2	3	4	5	
1.		3	9	2		2,93
2.		1	5	6	2	3,64
3.	2	5	4	3		2,57
4.		1	1	6	6	4,50
5.			3	5	6	4,21
6.			5	1	8	4,21
7.	1	5	5	3		2,71
8.		2	5	5	2	3,50
9.		1	5	6	2	3,64
10.	1	1	8	4		3,07
11.	1	5	5	2	1	2,79
12.		2	8	3	1	3,21
13.			1	4	9	4,57
14.			1	1	12	4,79
15.		1	3	3	7	4,14

6. ábra Pedagógus kérdőív összesítés (saját szerkesztés)

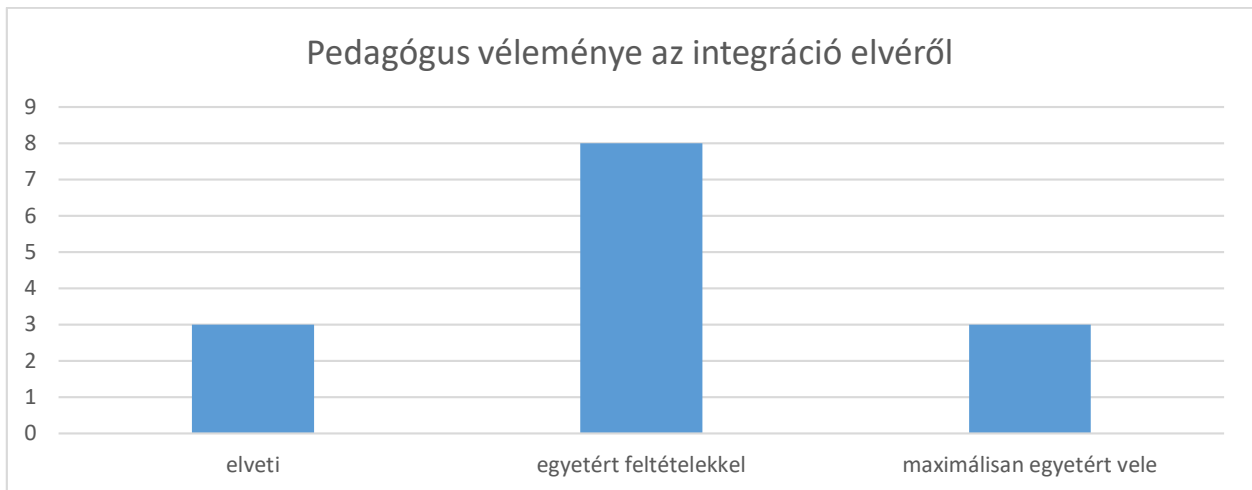
Az elemzés során a nyitott kérdésekhez hozzárendeltem a zárt kérdéseket, ezek alapján fogom végig tekinteni a kapott eredményeket.

Kíváncsi voltam a kutatás során hogy mi a véleménye a pedagógusoknak az integrációról általában. (Pedagógus kérdőív: 16. kérdés)

Kedvezően befolyásolja-e az osztályközösséget az SNI tanuló tanulmányi előmenetelét, szociális fejlődését. (pedagógus kérdőív: 8. kérdés)

Az osztályközösség jó hatással van-e az SNI tanuló társadalmi beilleszkedését illetően. (pedagógus kérdőív: 9. kérdés)

Az SNI tanuló jelenléte, kedvezően befolyásolja-e az osztályközösséget (pedagógus kérdőív: 10. kérdés)

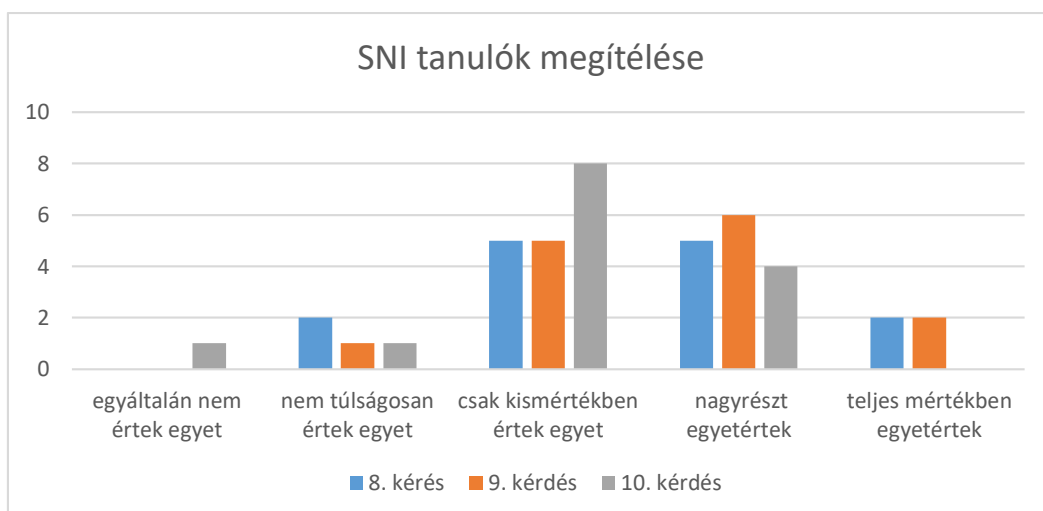
7. ábra Pedagógus vélemény – Forrás: saját készítésű ábra

A kapott válaszok alapján a pedagógusok véleménye az integráció esetén 3 fő elveti, 8 fő egyetért, de feltételekhez köti a kérdéskört, és 3 fő maximálisan egyetért vele.

A legszélsőségesebb válaszban az oktatás „lépfenőjének” nevezték az integrációt. Többségében a pedagógusok egyetértenek a z integráció elvével, viszont több akadályt is megneveztek, ami a sikeres integráció útjában áll:

- nem minden gyermeknél járható út többen is említették
- infrastrukturális háttér hiányosságai
- pedagógusképzés hiányosságai

A zárt kérdésekben kifejezetten az SNI és többségi gyerekekkel együttnevelésből adódó előnyökre és hátrányra kérdeztem rá.

8. ábra SNI tanulók megítélése (saját készítés)

A válaszadók megítélése, hogy az osztályközösség kedvezően befolyásolja az SNI tanuló tanulmányi előmenetelét, szociális fejlődését 4 fő válaszolt a kis mértékben és 4 fő vallotta, hogy nagyrészt értett egyet a feltett kérdéssel. A további felvetéssel, hogy ez jó irányba befolyásolja ezt a tendenciát 6 fő választotta, hogy nagyrészt egyetért vele. Az SNI tanuló jelenléte esetén mely kedvezően befolyásolja az osztályközösséget a legtöbben esetben válaszoltak, hogy csak kismértékben értenek egyet vele.

Az SNI tanuló esetén előnyösnek tartják az integrációt. Viszont a SNI tanuló hatását a közösségre kedvezőtlenebbül ítélték meg.

Ennek oka az lehet, hogy az SNI tanuló esetén előforduló szélsőséges viselkedése a tanórán, megzavarja az óra menetét. Személyes tapasztalatom szerint a többi gyermek figyelmé szétesik, nehezebb újra visszaterelni őket.

- Mi a véleménye az integrációról az intézményében? (Pedagógus kérdőív: 17. kérdés)
 - Ön szerint megfelelő eszközök (interaktív tábla, fejlesztő eszközök, tankönyvek, speciális eszközök) állnak rendelkezésre a tanulók egyéni megsegítésére, és a differenciálás megvalósulása érdekében? (Pedagógus kérdőív: 1. kérdés)
 - Az intézményben megfelelőek a tárgyi (fejlesztő eszközök, tankönyvek) és a személyi feltételek (gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, pszichológus) az integrált neveléshez? (Pedagógus kérdőív: 3. kérdés)

Ezt a kérdést mindenképpen szerettem volna kielemezni mivel katasztrófám egyik legfőbb kérdése.

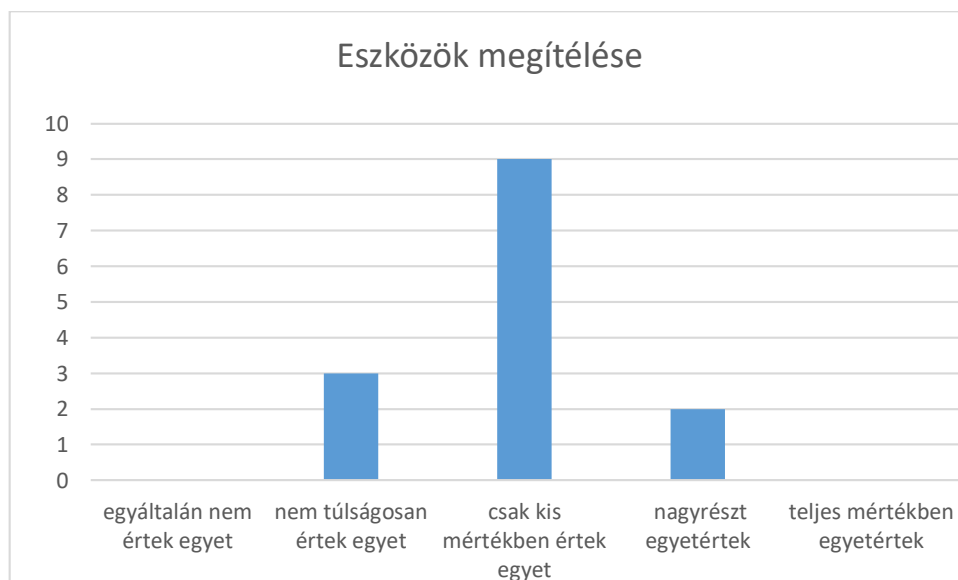
Kapott válaszok:

- nem megfelelően működik az SNI tanulók integrálása (további 4 fő esetén)
 - a tanárok túlterheltsége miatt
 - a pedagógusok a gyógypedagógustól várják az SNI tanulók problémáinak megoldását (további 3 fő esetén)
 - a gyermek kirívó állapota miatt (további 4 fő esetén)
 - tanárok felkészületlensége miatt
 - eszközhiány
 - gyógypedagógiai asszisztens hiánya
 - elkülönítés lehetőségének hiánya

- nagyrészt megvalósul (további 3 fő esetén)

A legnegatívabb vélemény szerint az intézményben meg kellene szüntetni az integrációt. Többségében csak csekély mértékben tartják sikeresnek. Hivatkozva az iskola adottságaira. Ez teljesen összecseng a zárt kérdésekben adott válaszokra. A kollégák együttműködésének hiányára 1 ember hivatkozik. Egyetlen válaszban jelenik meg, a pedagógus személye, a többiek mind kívülálló szemszögből fogalmazzák meg válaszaikat. Ebben az egy kérdőívben fogalmazódik, meg hogy a megvalósulás valójában a pedagógus személyiségével és hozzáállásával függ össze. A vizsgálati alanyaim között szereplő két gyógypedagógus is hasonlóképpen fogalmazott. Az ő megítélésük szerint is ezen áll vagy bukik a dolog, az infrastruktúra, és a tárgyi feltételek, csak másodlagosak.

A zárt kérdésekben az iskola infrastrukturális adottságaira, tárgyi és személyi (gyógypedagógus) feltételeire kérdeztem rá.

9. ábra Eszközök megítélése (saját készítés)

A pedagógusok megítélése a tárgyi eszközöt illetően csak kis mértékben értenek egyet. A válaszadók közül ezt 9 fő választotta. 3 fő nem túlságosan ért vele egyet és 2 fő nagyrészt egyetért vele.

Személyes megítélésem szerint az intézményben a tárgyi eszközök közül az internet akadozott teljesítménye és a rendelkezésre álló számítógépek működésének hiánya sokszor gondot jelent. Az egyéni fejlesztések alkalmával sokszor tapasztalom egy állandó terem hiányát. Az utazó gyógypedagógusok többször váltanak a termek között, folyamatosan cipekednek egyik

helyiségből a másikba. Illetve folyamatosan viszik magukkal a fejlesztő eszközöket, időben korlátozottak, hogy odaérjenek a következő intézménybe.

Kíváncsi voltam milyen a kollégák és a szülő együttműködése az integrációval kapcsolatban. (Pedagógus kérdőív:19. kérdés)

Az SNI tanulók esetén a szülő együttműködő és támogató-e, hogy minél hatékonyabb legyen az integráció. (Pedagógus kérdőív: 2. kérdés)

Az együttműködésre való törekvést mindenki megemlítette viszont több helyen is megfogalmazódott, hogy bizonyos esetekben (súlyosabb konfliktusok) az együttműködésre való törekvés csökken. 3 pedagógus is megemlítette, hogy az együttműködése erőteljesen összefügg a munkatárs integrációhoz való hozzáállásától.

A zárt kérdés alapján elég jól működőnek tarták a pedagógusok és szülőkkel való együttműködést.

10. ábra Szülői együttműködés (saját készítés)

A válaszadók alapján a szülők együttműködők az integrációt illetően. A pedagógusok közül 6 fő válaszolta, hogy nagyrészt egyetért ezzel. Ezt a skálát választották a legtöbben. 5 fő voksolt, hogy csak kis mértékben ért vele egyet, 2 fő esetén teljes mértékben egyetért, 1 fő pedig nem túlságosan ért egyet vele.

Személyes érintettségem miatt nem lepett meg ez az eredmény. Kirívó magatartás esetén az SNI tanuló részéről még az addig elfogadó pedagógus szélsőséges véleményt fogalmaz meg, ami nélkülöz minden szakmaiságot és toleranciát. Ebben az esetben megjelenik a szülői és többségi pedagógus közti ellentét.

Érdekelt a kutatás során hogy mi segítené a többségi pedagógusok munkáját az integráció során min kellene változtatni hogy az integráció sikerebb legyen. (Pedagógus kérdőív:21-22. kérdés)

Kíváncsi voltam hogy szükségesnek tartják-e a többségi pedagógusok a továbbképzését az SNI tanulók kapcsán. (Pedagógus kérdőív: 5. kérdés)

Az iskola részéről kellene-e megkapni a folyamatos módszertani segítséget az SNI tanulók neveléséhez-oktatásához. (Pedagógus kérdőív: 6. kérdés)

A többségi pedagógusok Egyetértenek-e azzal, hogy egyénileg kell a továbbképzést megszervezni, ha az iskola ebben nem tud támogatást biztosítani. (Pedagógus kérdőív: 7. kérdés)

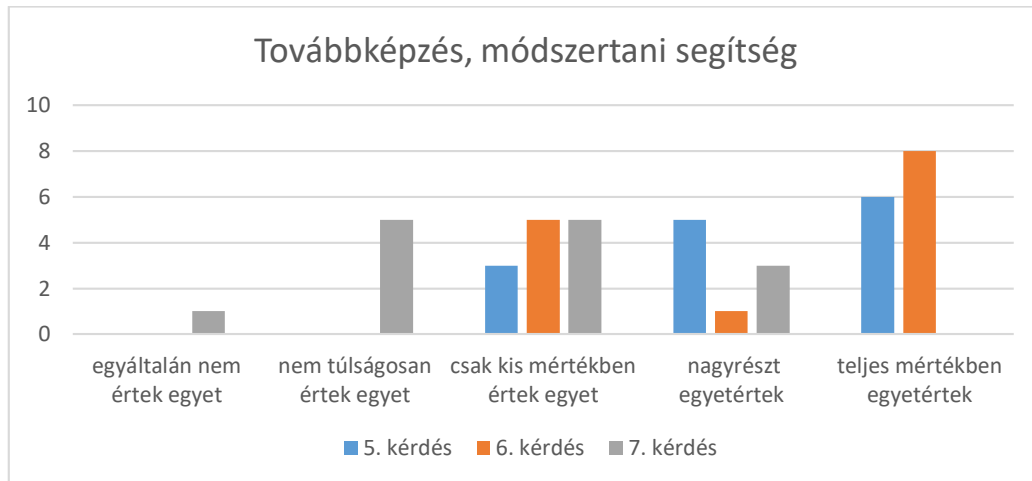
Ezt a két kérdést a kitöltők jelzése és a kapott eredmények alapján együtt kezelem az elemzés során, mivel szinte ugyanazokat vagy hasonló válaszokat kaptam.

Ezt a kérdést azért elemeztem ki a többihez képest bővebben, mert a szakdolgozatom egyik legfontosabb kérdése hogy az iskola meglévő helyzetén mivel lehetne javítani.

Kapott válaszok:

- a gyermek állapotát leíró pontos tájékoztatás
- gyermek viselkedésének okait, és azok kezelését feltáró gyógypedagógusi segítség (további 4 fő esetén)
- továbbképzés (további 4 fő esetén)
- tárgyi feltételek javítása (további 8 fő esetén)
- gyógypedagógiai asszisztens jelenléte minden osztályba (további 2 fő esetén)
- gyakoribb felülvizsgálat
- kisebb osztálylétszám
- pedagógusok leterheltségének csökkentése (további 2 fő esetén)
- együttérzés
- szakember (további 4 fő esetén)
- esetmegbeszélés (további 5 fő esetén)
- módszertani segítség (további 4 fő esetén)
- fejlesztő órák emelésének növelése (további 4 fő esetén)

A zárt kérdés alapján szinte mindenki egyetért abban, hogy szükség van a továbbképzésre ez az egyik legmagasabb átlag. Ezt a továbbképzési lehetőséget szinte ugyanannyian az iskola részéről várják el. Ha az iskola nem biztosítja a továbbképzési alternatívát, akkor önerőből hányan képeznék magukat? Erre a kérdésre már figyelemre méltó különbség mutatkozott. Drámaian kevesen vannak azok, akiknek az SNI tanuló jelenléte az osztályában elég motiváció ahhoz, hogy önerőből továbbképzésre szánják el magukat.

11. ábra Továbbképzés, módszertani segítség (saját készítés)

A pedagógusok a továbbképzést illetően, hogy szükségesnek tartja-e a továbbképzést SNI tanuló esetén, a válaszadók közül 6 fő teljesen egyetértett. Ez volt a legmagasabb szavazati arány. 5 fő nagyrészt egyetértett és 3 fő csak kis mértékben értett ezzel egyet.(5.kérdés) Az a feltevés, hogy ezt az iskola részéről kellene megkapni 8 fő választotta, hogy ezzel teljes mértékben egyetért. Kiugróan magas szavazati aránynak minősült. 5 fő válaszolta, hogy csak kis mértékben ért egyet és 1 fő, hogy nagyrészt egyetért ezzel a feltevéssel.(6.kérdés) A pedagógusok között önerőből történő továbbképzést illetően a válaszok megoszlottak. 5 fő azt a választ adta, hogy hogy nem túlságosan értek ezzel egyet, és ugyanannyian szavaztak arra is hogy csak kis mértékben értek ezzel egyet. 3 fő nagyrészt egyetértett vele.(7.kérdés)

A gyógypedagógusok véleménye erősen negatív e tekintetben. Úgy érzik, hogy a SNI gyermekkel való probléma megoldását szinte teljes mértékben rájuk hárítanák. Válaszukból tükröződik, hogy úgy élik meg, hogy őket nem vonják be megfelelő mértékben a közös munkába.

Vajon honnan jön ez a félreértés, hiszen a gyógypedagógusoknak pont lenne a feladata, hogy együttműködjenek, és segítsék a többségi pedagógusok munkáját az SNI tanulókkal

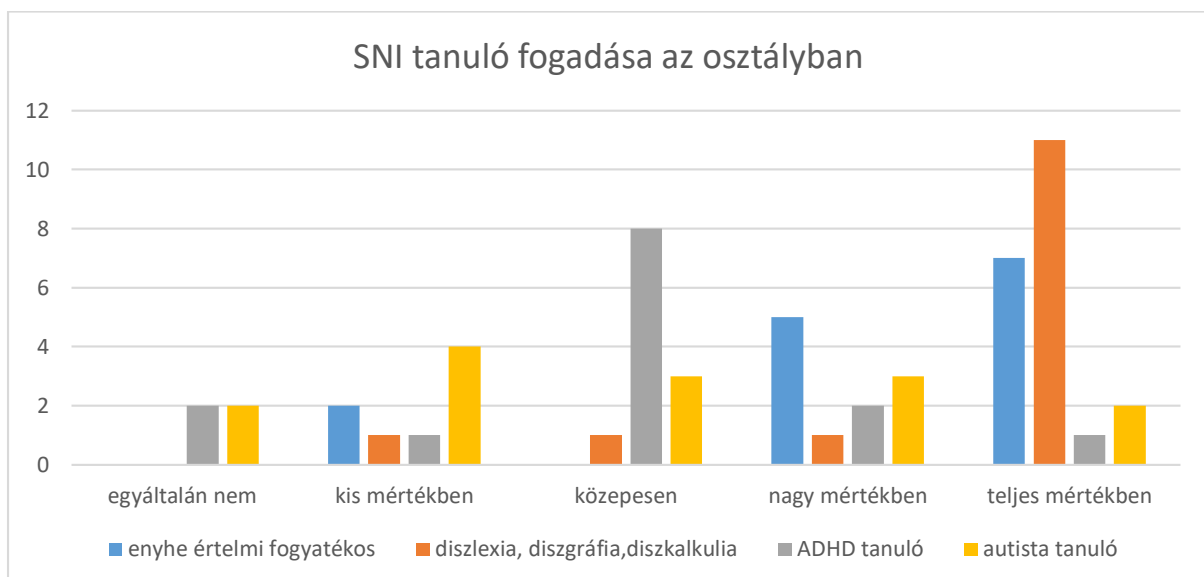
kapcsolatban. A kérdésekre adott válaszok alapján azt tapasztaltam, hogy elszigetelődött egymástól a két fél.

Mi lehet ennek az oka? Személyes véleményem alapján melyet a kérdőív is alátámaszt, hogy az utazó gyógypedagógusi hálózat kereti között kevés időt töltenek az intézményben. Sokat utaznak, hogy feladatukat elvégezzék a többi iskolában is. Nem marad idő a személyes megbeszélésekre, a felmerülő kérdések megbeszélésére.

Kíváncsi voltam a kutatás során, hogy segítené a munkáját, ha az utazó gyógypedagógusi hálózat helyett állandó gyógypedagógus lenne az intézményben. (Pedagógus kérdőív: 23. kérdés)

A válaszokban megfogalmazott indokok között szerepeltek a mélyebb szintű és mindennapos kapcsolatok előnyben részesítése az SNI tanulókkal kapcsolatban. Személyesebb légkört tudnának kialakítani és hathatósabb segítségnyújtást a többségi pedagógusoknak. Váratlan események esetén azonnali segítségnyújtásra lenne lehetőség, akár külön feladatok adásával. Tanórán kívüli programokon jobban összekovácsolódna a gyógypedagógus és a többségi pedagógus kapcsolata. Több időt remélnék az állandó gyógypedagógus jelenléte esetén a team munkára hogy bármikor fordulhassanak hozzá.

Kíváncsi voltam hogy a különböző SNI diagnózissal rendelkező tanulókat milyen szívesen fogadja az osztályban a többségi pedagógus. (Pedagógus kérdőív: 24. kérdés)

12. ábra SNI tanuló fogadása az osztályban (saját szerkesztés)

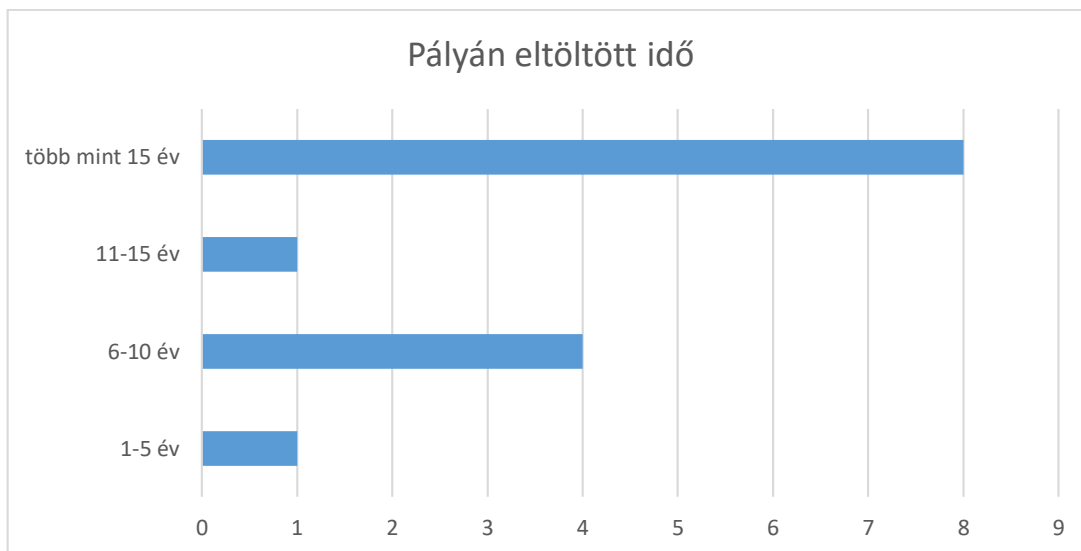
A válaszadók közül kimagasló mértékben választották az enyhe értelmi fogyatékos és diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia diagnózissal rendelkező tanulókat hogy szívesen fogadnák az osztályban. 11 fő válaszolta, hogy a diszlexia, diszgráfia, diszkalkuliás és 7 fő pedig az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat teljes mértékben elfogadják. 8 fő esetén az ADHD tanulókat közepes mértékben fogadják el. Az autista tanuló esetén 4 fő válaszolta, hogy csak kis mértékben fogadná el.

A táblázat szerint az enyhe értelmi fogyatékos, a diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia diagnózissal rendelkező SNI tanulókat szívesebben fogadják az osztályban. Szinte teljesen elutasító tartományt választottak a válaszadásnál az autista és ADHD tanulók esetén. Ennek oka, hogy elfogadóbbak abban a tekintetben, ha a megsegítés inkább a tanulás témakörére korlátozódik, de elutasítók a magatartási problémákkal küzdő tanulók iránt.

A táblázat eredménye teljesen összecseng a feltételezésemmel. A tanóra esetén a pedagógusok kevésbé tolerálják a kirívó viselkedést az SNI tanulók esetében. Személyes tapasztalatuk alapján az autista és ADHD tanulóval szemben kisebb toleranciát mutatnak.

- Ön megfelelő ismerettel (továbbképzések, egyéni felkészülés) rendelkezik az SNI tanulók támogatására és a hatékony nevelés-oktatás megsegítésére? (Pedagógus kérdőív: 11. kérdés)
- Véleménye szerint megfelelő tapasztalattal rendelkezik a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására az osztályban? (Pedagógus kérdőív: 12. kérdés)

A 11-12. kérdések a tanárok felkészültségére vonatkoztak. A pedagógusok megítélése szerint nem rendelkeznek megfelelő képzéssel az SNI tanulókkal való foglalkozás tekintetében. Ennek oka, hogy sem tanítóképző sem a tanárképző diplomával rendelkező pedagógusok nem részesültek gyógypedagógusokra vonatkozó képzésekkel. Véleményem szerint a pályán eltöltött idő viszont nem indokolja ezt a válaszadást. A pedagógusok jelentős többsége dolgozik több mint 15 éve a pályán. (13. ábra)

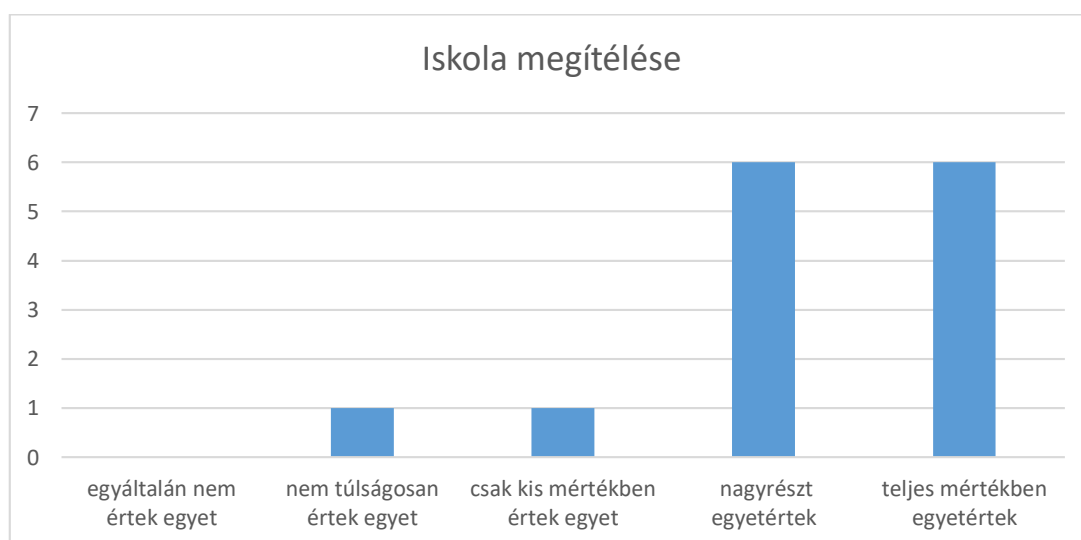

13. ábra Pályán eltöltött évek száma (saját szerkesztés)

A válaszadók közül 8 fő több mint 15 éve dolgozik a pedagóguspályán, e fő esetén 6-10 év között, 1 fő esetén 11-15 év és 1 fő esetén 1-5 éve.

A kutatásban kíváncsi voltam arra is az iskola megítélését negatívan befolyásolja-e, ha befogadja a sajátos nevelési igényű tanulókat. (Pedagógus kérdőív: 4. kérdés)

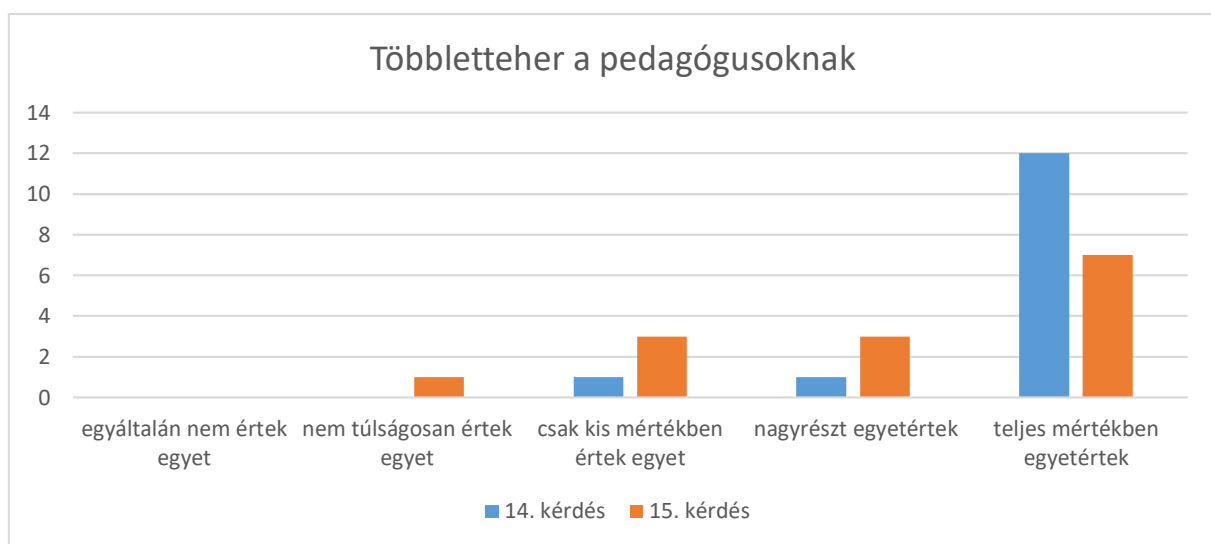
A pedagógusok többsége vélekedik úgy, hogy negatívan befolyásolja az iskola megítélését, ha befogadja az SNI tanulókat az intézménybe. Ennek oka, mely személyes tapasztalatom is inkább a szélsőséges viselkedések a tanulók oldaláról.

14. ábra Iskola megítélése (saját szerkesztés)

A válaszadók esetén hogy az SNI tanulók befogadásakor az iskola megítélését negatívan befolyásolja egyenlő arányban oszlott meg., 6 fő azok száma, akik nagyrészt egyetértettek és 6 fő teljes mértékben egyetértett ezzel. Jóval kevesebben volt azok száma, 1 fő aki ezzel nem túlságosan értett egyet és 1 fő aki csak kis mértékben értett ezzel egyet.

Kíváncsi voltam arra a véleményre is, hogy tanórán belül többlet terhet (órai felkészülés során) jelent a pedagógusnak, ha az osztályban sajátos nevelési igényű tanulók vannak. (Pedagógus kérdőív: 14. kérdés), illetve a tanórán kívüli, szabadidős tevékenységnél többlet terhet (kirándulásnál, során) jelent a pedagógusnak, ha az osztályban sajátos nevelési igényű tanulók vannak. (Pedagógus kérdőív: 15. kérdés)

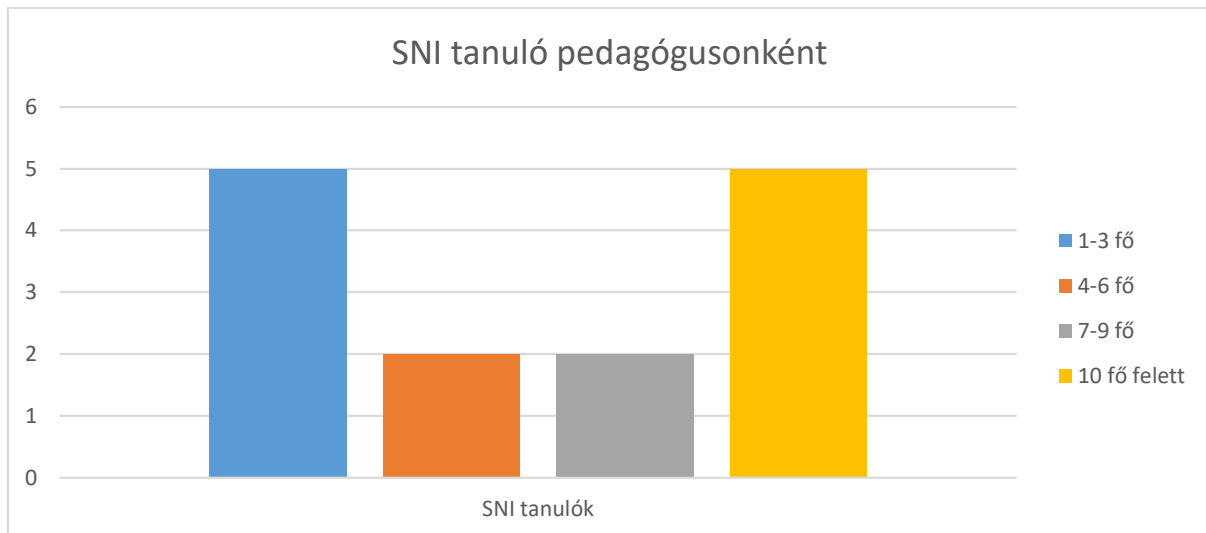

15. ábra Többletteher a pedagógusoknak (saját készítés)

12 fő vallotta, hogy az órai és 7 fő, aki a szabadidő esetén teljes mértékben egyetért az SNI tanulók kapcsán felmerülő többletteherrel. Ez kiugróan magas szavazati arányszámot mutatott.

A tanárok többletmunkájára vonatkozott az SNI tanulók kapcsán, ahol pedagógusok egy osztályon belül az SNI tanulóval való foglalkozást egyértelműen többletteherrel azonosítják. Egy osztályon belül egy vagy több tanulónál a felmérő során többletidő biztosítása, eltérő feladatlapon készítése, differenciálás az órán. (15. ábra)

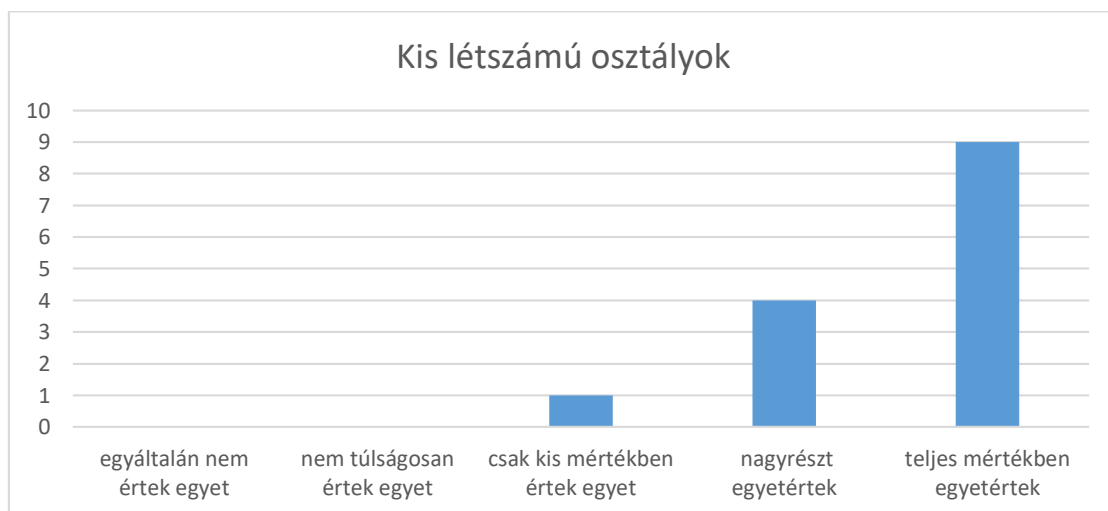
Valamivel kisebb átlagot mutatott az SNI tanulók esetén a szabadidős foglalkozáskor ráfordított többletmunka. Kiránduláskor külön figyelmet igényel a helyszín és több kísérő számba vétele az egyedi bánásmódot szem előtt tartva.

16. ábra SNI tanulók pedagógusonként

Az SNI tanulók eloszlásáról megállapítható hogy 5 pedagógus válaszolta hogy 1-3 fő között, 5 pedagógus 10 fő felett, 2 fő 4-6 fő és 2 fő 7-9 tanulóval foglalkozik.

Kíváncsi voltam, hogy a hatékony és minőségi munka érdekében fontosnak tartják-e hogy az integráló osztályok kis létszámmal működjenek (Pedagógus kérdőív: 13. kérdés)

17. ábra Kis létszámú osztályok

A válaszadók közül a legmagasabb szavazati arányban 9 fő teljes mértékben egyetértett az integráció során hogy kis létszámmal legyenek az osztályok. 4 fő esetén ezzel nagyrészt egyetértett, és 1 fő voltm, aki csak kis mértékben ért ezzel egyet.

A pedagógusok részéről a kérdésre adott válaszokból kiderül, hogy az SNI tanulók esetén fontos a kis létszámú osztálylétszám biztosítása. Megfelelő tanulási és elfogadó környezet biztosítása. Ez tükröződik is a válaszokból.

4.5.2 Szülői kérdőív

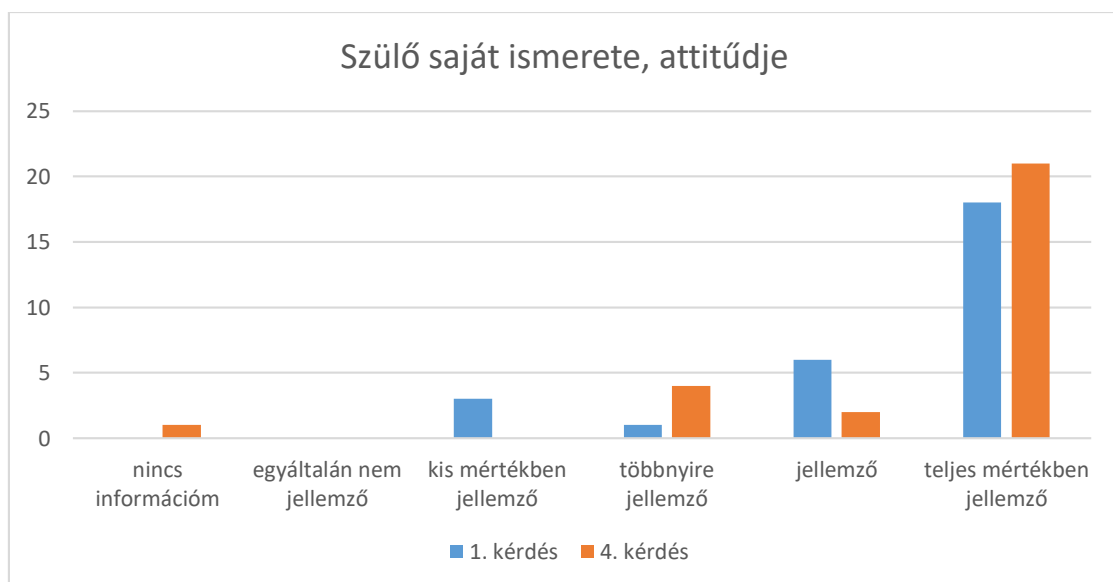
A szülői kérdőív 12 zárt kérdéskből és egy kifejtős kérdéskből áll. A kérdéssor megválaszolása után lehetőséget kaptak a szülők, hogy egyéni megjegyzéssel és észrevétellel kiegészítsék válaszaikat. Ezzel a lehetőséggel mindössze 4 szülő élt.

A kérdéskből 3 csoportot alakítottam ki az elemzéshez, melyhez hozzárendeltem az állításokat:

1. Szülő saját ismerete attitűdje.
2. Gyermekkel foglalkozó pedagógusról való vélemények.
3. Iskolával való elégedettség.
4. Gyógypedagógusok jelenlétének pozitív hatása.

1. csoport: Szülő saját ismerete attitűdje.

A szülői kérdőívben kíváncsi voltam véleményükre, hogy a tisztában van-e az integráció fogalmával, illetve a gyermekével kapcsolatban a diagnózisával, és a szakértői véleményben foglaltakkal. (1. 4. kérdés)

18. ábra Szülő saját ismeret, attitűdje (saját készítés)

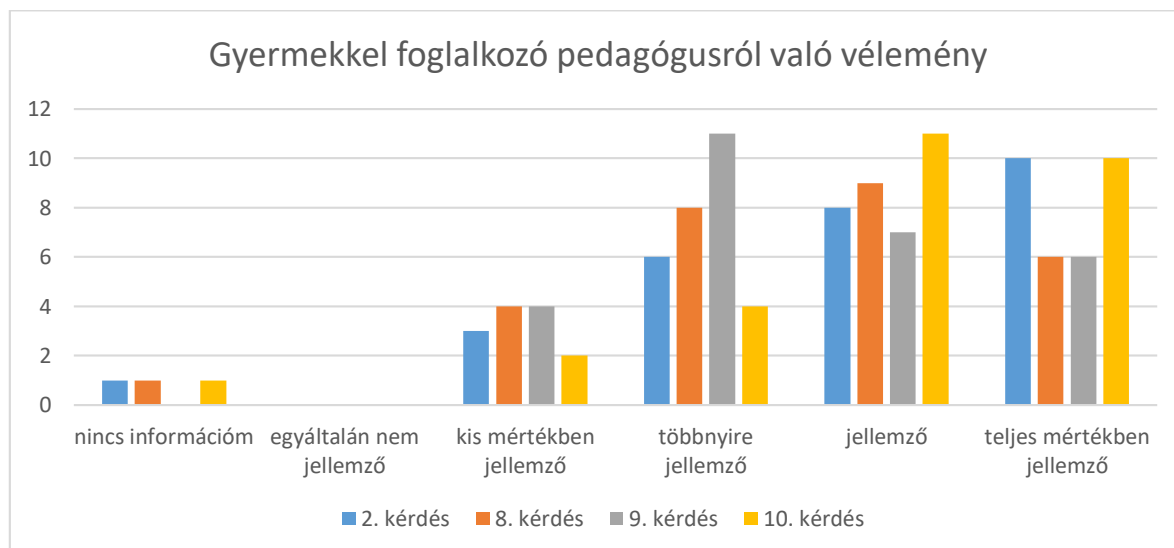
Az integráció fogalmával a válaszadók közül 18 fő vallotta, hogy teljes mértékben tisztában van. Ezt a választ kiugróan sokan választották. A szülők közül 21 fő igazolta vissza hogy ismeri a szakértői véleményben foglaltakat gyermekével kapcsolatban. 1 fő estén fordult elő hogy nincs róla információja.

A saját gyermekével kapcsolatban a válaszok alapján szinte mindenki jól tájékozott, viszont az integrációval kapcsolatban kisebb mértékű tudással rendelkeznek. Ennek következménye, hogy nincsenek tisztában pontosan azzal hogy mit várhatnak el a szülők és mi illeti meg őket az iskola részéről.

Bár elégedetlenségüket több ízben megfogalmazzák, mégis nagyon ritkán történik megkeresés azzal kapcsolatban hogy gyermekük nem kapja meg a megfelelő ellátást. Úgy gondolom, hogy ha pontosan ismernék jogaikat, akkor magabiztosabban tudnák képviselni gyermekük érdekét. egyetlen adat sem szerepel az értékelésben, csak a leszűrt következtetés

2. csoport: Gyermekkel foglalkozó pedagógusról való vélemények.

Kíváncsi voltam a szülők esetében a gyermekekkel foglalkozó pedagógusról való véleményekre. A pedagógus figyelembe veszi-e a tanulási nehézséget, és a sajátos nevelési igényét. (differenciálás, értékelés) (2. kérdés) A tanárok hatékonyan tudják-e kezelni az iskolában megjelenő SNI tanulókat. (8. kérdés) A tanulók tantárgy szerinti értékelése egyéni követelmények és szempontok megfelelően történik-e, és ezt minden tanár betartja-e. (9. kérdés) Kíváncsi voltam, hogy a szülők megfelelő visszajelzést kapnak-e gyermekük előrehaladásáról. (10. kérdés)

19. ábra Gyermekkel foglalkozó pedagógusról való vélemény (saját készítés)

A válaszadók közül hogy pedagógus figyelembe veszi-e a tanulási nehézséget, és a sajátos nevelési igényét. (differenciálás, értékelés) 10 fő válaszolta, hogy teljes mértékben jellemző, 8 fő jellemző 6 fő többnyire jellemző 3 fő kis mértékben jellemző. A további válaszok alapján, hogy tanárok hatékonyan tudják-e kezelni az iskolában megjelenő SNI tanulókat. 9 fő mondta hogy jellemző 8 fő mondta hogy többnyire jellemző 6 fő mondta hogy teljes mértékben jellemző.

A szülők véleménye az, hogy bár a SNI státusz figyelembe vétele megtörténik, de a velük való hatékony bánásmód már kevésbé valósul meg.

A válaszadók közül, hogy a tanulók tantárgy szerinti értékelése egyéni követelmények és szempontok megfelelően történik-e, és ezt minden tanár betartja 11 fő volt a legnagyobb választási arány, aki azt mondta hogy ez többnyire jellemző, 7 fő esetén jellemző és 6 fő esetén teljes mértékben jellemző.

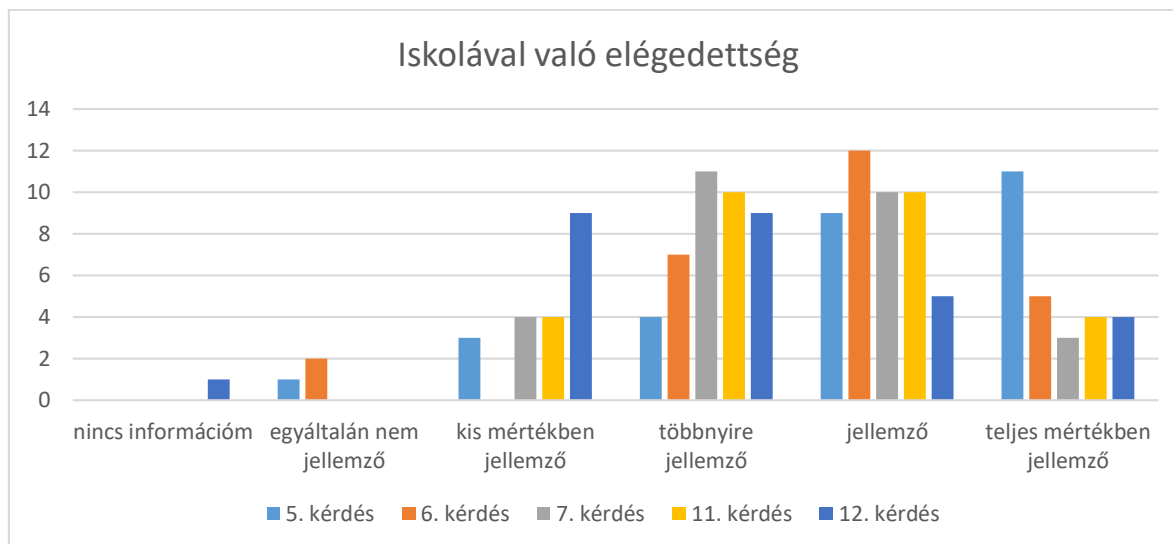
A kérdésben elhangzik „a minden tanár betartja”. Bizonyos tanárokkal elégedettek, de biztosan van olyan pedagógus, akivel nem. Ez esetben akár egy tanár rossz hozzáállása ronthatja a megítélést.

A válaszok alapján hogy gyermekéről megfelelő visszajelzést kap, 11 fő esetén jellemző, 10 fő esetén teljes mértékben jellemző. Ezt a két lehetőséget választották a legtöbben

A szülők esetén a gyermekükkel való visszajelzéssel kapcsolatban jellemzően elégedettek. Ennek oka, hogy a KRÉTA rendszerben folyamatosan tudnak tájékozódni a szülők. Az osztályfőnökök részéről megoldott a Facebook csoport ahol folyamatos és gyors az információ áramlása.

3. csoport: Iskolával való elégedettség.

A kutatásban kíváncsi voltam, hogy a szülők mindig kapnak-e tájékoztatást a gyermekük napi viselkedéséről: órai munka, esetleges konfliktusok.(5 kérdés), illetve elégedettek-e az iskola vezetőségének munkájával.(6 kérdés), elégedettek-e az iskola légkörével (7.kérdés), az iskola eredményesen segíti-e a tanulmányaiban lemaradó tanulókat (11.kérdés) és minden esetben megvalósul-e az integráció az iskolában (12.kérdés)

20. ábra Iskolával való elégedettség (saját készítésű ábra)

A válaszadók közül, hogy kapnak tájékoztatást a gyermekük napi viselkedéséről: órai munka, esetleges konfliktusok. 11 fő teljes mértékben elégedett, 9 fő jellemző volt a legtöbb voks. Az iskola vezetőségének munkájával kapcsolatban 12 fő esetén jellemző és 7 fő többnyire jellemző szavazatot adott. Az iskola légkörével kapcsolatban adott válaszok 11 fő többnyire jellemző, és 10 fő jellemző tartományban adott legtöbb választ. A tanulmányaiban lemaradó tanulókat, eredményesen segíti az iskola a válaszok 10 fő jellemző és 10 fő többnyire jellemző választ adott. Abban a kérdésben, hogy az integráció minden esetben megvalósul 10 fő mondta hogy kis mértékben jellemző és 10 fő hogy többnyire jellemző.

Ennek oka lehet, hogy az elégedetlenséget sokkal könnyebb egy intézménnyel szemben megfogalmazni, mint egy személlyel kapcsolatban. Még ha az ő gyermeküket tanító pedagógussal elégedettek is, akkor is találkozhatnak olyan tanárral az iskolában, akihez a gyermekük kevésbé tud kapcsolódni és emiatt negatív véleményt fogalmaz meg otthon. A gyermek negatív véleménye nyilvánvalóan befolyásolja a szülő véleményalkotását is.

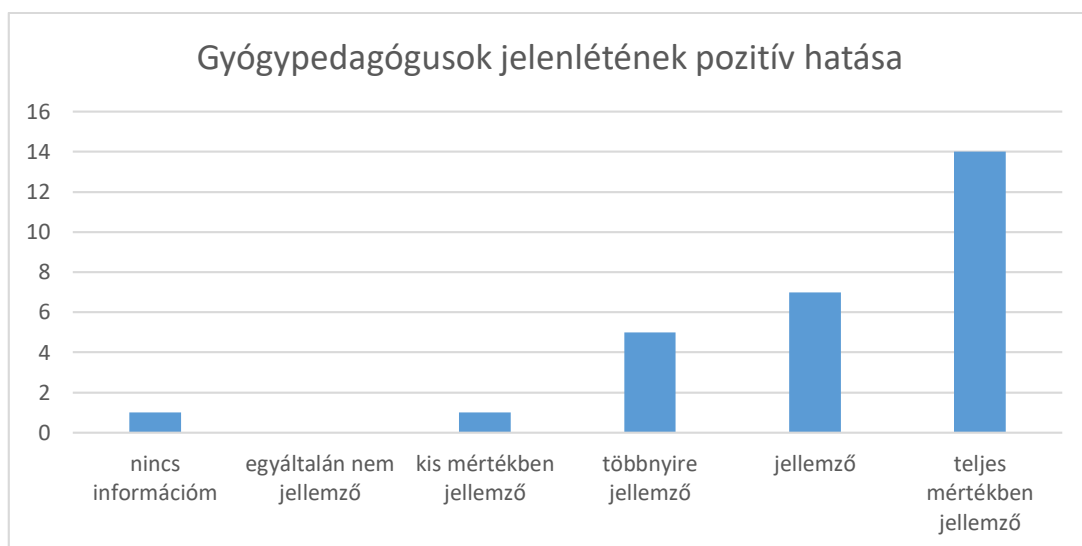
A vezetővel való elégedettségre adott voks, pontosan megegyezik az iskola légkörére vonatkozó szavazattal. A két válasz azonossága biztosan nem véletlenszerű. Nyilvánvaló hogy egy vezetői attitűd meghatározza egy iskola légkörét.

Megállapítható hogy a szülők megítélése rosszabb hangulatú. Akinek negatív tapasztalata van az jóval inkább alul értékelt.

A saját tapasztalatom szerint elmondható hogy a gyógypedagógus személyével külön elégedettek, de az iskoláról alkotott véleményét ez kevésbé befolyásolja. Külön választják az iskolát és a gyógypedagógus, munkáját. Az SNI tanulóval kapcsolatban elsődlegesen a gyógypedagógussal konzultálnak a szülők

4. csoport: Gyógypedagógusok jelenlétének pozitív hatása.

Bár a szülőkkel való beszélgetés során az derül ki számomra, hogy a gyógypedagógusokkal elégedettek, sokszor maximálisan is.

21. ábra A gyógypedagógusok jelenlétének pozitív hatása (saját készítésű ábra)

A válaszadók közül 14 fő teljes mértékben jellemző, 7 fő jellemző, 5 fő többnyire jellemző válasz adott, hogy a gyógypedagógusok jelenlétének hatása pozitív.

Személyes véleményem szerint a gyógypedagógusok attitűdje nagyban befolyásolja a szülők véleményét. Az SNI gyermekekkel kapcsolatban maximálisan elfogadók, a szülőkkel rendszeresen tartják a kapcsolatot, bizalommal fordulhatnak hozzájuk.

5. Összegzés

5.1 Összegzés a vizsgálattal kapcsolatban

A kutatás során saját készítésű kérdőívet használtam. Az elemzés során szembesültem a kérdéssor néhány hibájával. Kezdetben még nem kristályosodtak ki bennem pontosan a legfőbb célok, emiatt sok mindenre rákérdeztem. Sok információt, adatot szerettem volna begyűjteni. Ennek következménye volt, hogy sokrétű ismeretre tettem szert, de kicsit nehéz volt ezeknek strukturálása. Az elemzés során azonban sikerült minden begyűjtött információt beépítenem, tehát nem ment semmi kárba. Részletesebben tértem ki azokra a kérdésekre, melyek igazán érdekelték, melyek kapcsolódtak a hipotézisekhez. A sok nyitott kérdés megnehezítette a táblázaton való szemléltetést emiatt ezek száma korlátozottan jelenik meg a dolgozatomban. Azt nagyon sajnálom, hogy a pedagógus kérdőívben nem tettem fel az integráció megvalósulásával kapcsolatos skálázható kérdést, mert a kapott pontszám összehasonlítása a szülői elégedettség pontszámával jó és érdekes téma lett volna.

A kérdőívemet minden munkatárs szívesen kitöltötte. Bőven válaszoltak, bőven volt miből csemegézni. A kérdőívek kitöltése jó alkalmat teremtett a kollégákkal való beszélgetésre, sőt a tanárban elindult egyfajta kommunikáció a témával kapcsolatban mely tanulságként szolgált számomra. A szülők megkeresésétől a kérdőívvel kapcsolatban egyáltalán nem tartottam hiszen velük jó a kapcsolatom és nem is csalódtam. A kiosztott 34 kérdőívből 28-at vissza is kaptam ami nagyon jó arány véleményem szerint. Összességében úgy gondolom, hogy ahhoz képest, hogy az első kérdőívem volt egész jól sikerült, a szerzett tapasztalatokat be tudom építeni a későbbi munkámba.

Az iskolában a többségi pedagógusok nagyobb része elfogadja a sajátos nevelési igényű tanulók integrációját, de véleményük változó képet mutat a fogyatékoság típusát és mértékét illetően. Szakmai kompetenciájukat bizonytalannak ítélik meg, mert ezt nem tanulták.

A pedagógusok általános attitűdje az integrációval kapcsolatban alacsonyabbnak mutatkozott, mint a szülők megítélése az iskolában való megvalósulásról. Ez abból adódhatott, hogy a pedagógusok a megvalósulás akadályaira koncentráltak. A szülők viszont gyermekük tanulmányi eredménye fényében ítélik meg az sikerességet. Általában megállapítható hogy minkét fél közepesen elégedett. Sajnos véleményük szerint nem túl jól valósul meg az integráció de nem mutatott az átlagtól negatív irányú eltérést sem.

A szélsőséges viselkedés, amit az elmúlt években tapasztaltak a kollégák az autista és ADHD tanulóval kapcsolatban, kialakult egy negatív hozzáállás az SNI tanulókkal szemben. Fenntartásokkal kezelik azokat a tanulókat akik ezekkel a diagnózisokkal érkeznek.

5.2 Összegzés a kutatási kérdésekkel kapcsolatban

Az intézményben az sikeres integráció egyik pillére a többségi pedagógusok hozzáállásában, attitűdjében rejlik. A pedagógusok bizonytalanok érzik szakmai felkészültségüket, mert tanulmányaik során nem kaptak ilyen képzést. Nem tartják megfelelőnek kompetenciájukat a sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozást illetően. Alapvetően elfogadják az integrációt, de hozzáállásuk változó képet mutat abban a tekintetben, hogy milyen a sajátos nevelési igényű tanuló fogyatékosági típusa. A személyi és tárgyi feltételeket tekintve úgy vélik, hogy több megsegítésre lenne szükségük. Több gyógypedagógiai asszisztens jelenléte és fejlesztő eszköz megléte hatékonyabban segítené munkájukat.

A szülők esetében negatívabb megítélés mutatkozott az intézményben folyó integrációval kapcsolatban. A gyógypedagógusok munkájával teljes mértékben meg vannak elégedve, de a többségi pedagógusok estén úgy érzik, nem valósulnak meg maradéktalanul az egyéni bánásmód adta lehetőségek, nem veszik figyelembe a tanuló egyéni képességeit. Eltérőek a többségi pedagógusok részéről a megillető kedvezmények mértéke.

5.3 Összegzés a szakdolgozattal kapcsolatban

A szakdolgozattal kapcsolatban a témaválasztással és a feldolgozással kapcsolatban szerencsésnek tartom magam, hogy integráló iskolában dolgozom. Ez volt a legfőbb indíttatásom, és a kutatás célja hogy az elmélet és gyakorlat hogyan valósul meg az iskolában ahol dolgozom. Mennyire hatékony az integráció, hogy vélekednek erről a benne dolgozó pedagógusok és az SNI tanulók szülei hogyan élik meg gyermekükkel kapcsolatos intézkedéseket. A kutatás során megtapasztalt eredményeket, következtetéseket, tapasztalatokat a későbbi munkám során is szeretném felhasználni és hasznosítani.

A kutatásom során személyes érintettségem volt a tekintetben hogy gyógypedagógiai asszisztensként mindig is támogatóként voltam kijelölve autista tanulóknál. Elkerülhetetlenül erős érzelmi kötődések alakultak ki, és talán ennek köszönhető, hogy szívügyem lett az autizmussal diagnosztizált tanulókkal kapcsolatos integrációs folyamatok előkészítése,

megvalósulása. Sajnos nekem is és a szülőknek is meg kellett tapasztalnunk, hogy a legkevésbé elfogadott SNI státusz az autizmus spektrum zavar.

A diploma megszerzése után gyógypedagógusként elhelyezkedve lelkesen fogom képviselni az ügyüket.

6. Felhasznált irodalom

1. 32/2012 EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelve
2. 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
3. 2016. évi LXXX. törvény az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
4. az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
5. Csányi Yvonne (2000). A speciális nevelési szükségletű gyermekek és fiatalok integrált nevelése oktatása. In Illyés S. (szerk.), Gyógypedagógiai alapismeretek (1. kiad. pp. 377-409). Budapest: ELTE BGGYFK.
6. CSÁNYI Yvonne (1993): Együttnevelés. Speciális igényű tanuló az iskolában. Budapest, OKI Iskolafejlesztési Alapítvány.
7. Csányi Yvonne (2007): Integráció és inklúzió. Nemzetközi és hazai körkép. In: Girasek János (szerk.): Inkluzív nevelés – a tanulók hatékony megismerése. Kézikönyv a pedagógusképző intézmények részére. Sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest, 138-163.
8. Csányi Yvonne (2001): Különtámogatás: szegregáltan vagy integráltan. *Educatio*, 2001/2. 232- 243. (letöltés ideje: 2023.02.24.)
9. Dr. Illyés Sándor (2000): Gyógypedagógiai alapismeretek, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest
10. Fischer Gabriella (2009): Az integrációval kapcsolatos attitűdök kutatása, *Gyógypedagógiai Szemle* 37. évf. 4. sz. (2009. július-szeptember)
11. Gordosné Szabó Anna (2004): Bevezető általános gyógypedagógiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest.
12. Győri Miklós és Billédi Katalin (2018): Atipikus diákok, segítő appok, tudományos evidenciák, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest
13. Horváthné Moldvay Ilona (2006): Attitűdvizsgálat pedagógusok körében az integrált nevelésről, *Iskolakultúra* 2006/10 sz. 081-097 (Letöltés ideje 2023.03.24.)
14. Jenei Andrea (2021): Módszertani segédanyag kéttanáros óravezetés szervezéséhez és megvalósításához az utazó gyógypedagógiai hálózat által ellátott sajátos nevelési igényű tanulók támogatása érdekében többségi pedagógusok és gyógypedagógusok számára

15. Katona László: Integrált nevelés – jegyzet (letöltés ideje: 2023.03.13.)
16. Kende Anna (2004): Együtt vagy külön? A szegregált iskolarendszer és a speciális oktatási szükségletek, Iskolakultúra 2004. évf. 1.sz. 003-013.
17. Laki Tamásné (2010): Az együttnevelés műhelye, Új Pedagógiai Szemle 2010. 1-2. sz.
18. Lányiné Engelmayer Ágnes (2012): Intellektuális képességzavar és pszichés fejlődés Medicina Könyvkiadó, Budapest
19. Mesterházi Zsuzsa – Szekeres Ágota (2019): A nehezen tanuló gyermek iskolai nevelése, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest
20. Mile Anikó Eszter (2016): Gyógypedagógiai szakértelem, szerepek és kompetenciák az együttnevelés szolgálatában, Doktori (PHD) disszertáció, Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskola
21. M Tamás Márta (2006): Integráció és inklúzió, Fejlesztő módszerek a közoktatásban, Trefort Kiadó
22. Mohai, Katalin, Perlusz, Andrea, Katona, Nóra (2020) Útmutató az integrált és inkluzív oktatáshoz a többségi pedagógus számára Oktatás 2030 - Eszterházy Károly Egyetem
23. Oktatási Hivatal: 3. melléklet: Az utazó gyógypedagógus feladat- és tevékenységi rendszere, https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/ofipast/2012/01/3_melleklet.pdf (letöltés ideje: 2023.04.13.)
24. Orosz Angála (2008): Hallássérült gyermekek integrált nevelése különös tekintettel az oktatásszervezési kérdésekre, Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Budapest
25. Papp Gabriella (2012): Az integráció, inklúzió fogalmak tartalmi elemzése gyógypedagógiai megközelítésben nemzetközi és magyar szinten. Gyógypedagógiai Szemle, 4. sz. 295-304. (letöltés ideje 2023.02.16.)
26. Réthy Endréné (2002): A speciális szükségletű gyermekek nevelése, oktatása Európában, Az integráció és inklúzió elméleti és gyakorlati kérdései, Magyar Pedagógia 102. évf. 3. szám 281–300
27. Vargáné Mező Lilla (2006): Kézikönyv a pedagógusképző intézmények számára, SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest

7. Mellékletek

7.1 Kérdőív pedagógusoknak

Kérem a megfelelő részt kitölteni illetve aláhúzni!

1. Életkor: _____
2. Nem: Férfi Nő
3. Tanít-e SNI tanulót, és ha igen, akkor hány főt?
 - a) 1-3 fő
 - b) 4-6 fő
 - c) 7-9 fő
 - d) 10 fő felett
4. Hány éve dolgozik a pedagógus pályán?
 - a) 1-5 év
 - b) 6-10 év
 - c) 11-15 év
 - d) több mint 15 éve
5. Iskolai végzettsége
 - a) tanítóképző főiskola
 - b) tanárképző főiskola
 - c) egyetem
 - d) egyéb:

Az alábbi állításoknál kérem, döntse el, mennyire ért egyet vele, és ennek megfelelően jelölje az 1-5-ig terjedő skálán.

5	teljes mértékben egyetértek
4	nagyrészt egyetértek
3	csak kis mértékben értek egyet
2	nem túlságosan értek egyet
1	egyáltalán nem értek egyet

Sor	Kérdések	5 - teljes mértékben egyetértek 4 - nagyrészt egyetértek 3 - csak kis mértékben értek egyet 2 - nem túlságosan értek egyet 1 - egyáltalán nem értek egyet				
1.	Ön szerint megfelelő eszközök (interaktív tábla, fejlesztő eszközök, tankönyvek, speciális eszközök) állnak rendelkezésre a tanulók egyéni megsegítésére, és a differenciálás megvalósulása érdekében?	1	2	3	4	5
2.	Véleménye szerint az SNI tanulók esetén a szülő együttműködő és támogató, hogy minél hatékonyabb legyen az integráció?	1	2	3	4	5
3.	Az intézményben megfelelőek a tárgyi (fejlesztő eszközök, tankönyvek) és a személyi feltételek (gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, pszichológus) az integrált neveléshez?	1	2	3	4	5
4.	Ön szerint az iskola megítélését negatívan befolyásolja, ha befogadja a sajátos nevelési igényű tanulókat?	1	2	3	4	5
5.	Szükségessnek tartja többségi pedagógusok a továbbképzését az SNI tanulók kapcsán?	1	2	3	4	5
6.	Véleménye szerint az iskola részéről kellene megkapni a folyamatos módszertani segítséget az SNI tanulók neveléséhez-oktatásához?	1	2	3	4	5
7.	Egyetért azzal, hogy egyénileg kell a továbbképzést megszervezni, ha az iskola ebben nem tud támogatást biztosítani?	1	2	3	4	5
8.	Ön szerint az osztályközösség kedvezően befolyásolja az SNI tanuló tanulmányi előmenetelét, szociális fejlődését?	1	2	3	4	5
9.	Véleménye szerint az osztályközösség jó hatással van az SNI tanuló társadalmi beilleszkedésére illetően?	1	2	3	4	5
10.	Ön szerint az SNI tanuló jelenléte, kedvezően befolyásolja az osztályközösséget?	1	2	3	4	5

11.	Ön megfelelő ismerettel (továbbképzések, egyéni felkészülés) rendelkezik az SNI tanulók támogatására és a hatékony nevelés-oktatás megsegítésére?	1	2	3	4	5
12.	Véleménye szerint megfelelő tapasztalattal rendelkezik a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására az osztályban?	1	2	3	4	5
13.	A hatékony és minőségi munka érdekében fontosnak tartja, hogy az integráló osztályok kis létszámmal működjenek?	1	2	3	4	5
14.	Véleménye szerint tanórán belül többlet terhet (órai felkészülés során) jelent a pedagógusnak, ha az osztályban sajátos nevelési igényű tanulók vannak?	1	2	3	4	5
15.	Véleménye szerint tanórán kívüli, szabadidős tevékenységnél többlet terhet (kirándulásnál, során) jelent a pedagógusnak, ha az osztályban sajátos nevelési igényű tanulók vannak?	1	2	3	4	5
16.	Mi a véleménye az integrációról általában?					
17.	Mi a véleménye az integrációról az intézményében?					
18.	Véleménye szerint milyen vezetői attitűd jelenik meg az iskolában az integrációval kapcsolatban?					

19.	<p>Véleménye szerint milyen a kollégák és szülők együttműködése az integrációval kapcsolatban?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>																														
21.	<p>Mi segítené az ön munkáját az integráció során?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>																														
22.	<p>Ön szerint intézményükben min kellene változtatni, hogy az integráció sikeresebb legyen?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>																														
23.	<p>Véleménye szerint segítené a munkáját, ha az utazó gyógypedagógusi hálózat helyett állandó gyógypedagógus lenne az intézményben? Miért?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>																														
24.	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="231 1621 1082 1872">Az alábbi skálán jelölje, hogy a felsoroltak közül, melyik SNI diagnózissal rendelkező tanulót milyen szívesen fogadná a tanóráján?</td> <td colspan="5" data-bbox="1082 1621 1436 1872"> 1 – egyáltalán nem 2 – kis mértékben 3 – közepesen 4 – nagy mértékben 5 – teljes mértékben </td> </tr> <tr> <td data-bbox="231 1872 1082 1917">- enyhe értelmi fogyatékos tanulót?</td> <td data-bbox="1082 1872 1145 1917">1</td> <td data-bbox="1145 1872 1209 1917">2</td> <td data-bbox="1209 1872 1273 1917">3</td> <td data-bbox="1273 1872 1337 1917">4</td> <td data-bbox="1337 1872 1436 1917">5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="231 1917 1082 1962">- diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás tanulót?</td> <td data-bbox="1082 1917 1145 1962">1</td> <td data-bbox="1145 1917 1209 1962">2</td> <td data-bbox="1209 1917 1273 1962">3</td> <td data-bbox="1273 1917 1337 1962">4</td> <td data-bbox="1337 1917 1436 1962">5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="231 1962 1082 2007">- ADHD tanulót?</td> <td data-bbox="1082 1962 1145 2007">1</td> <td data-bbox="1145 1962 1209 2007">2</td> <td data-bbox="1209 1962 1273 2007">3</td> <td data-bbox="1273 1962 1337 2007">4</td> <td data-bbox="1337 1962 1436 2007">5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="231 2007 1082 2042">- autista tanulót?</td> <td data-bbox="1082 2007 1145 2042">1</td> <td data-bbox="1145 2007 1209 2042">2</td> <td data-bbox="1209 2007 1273 2042">3</td> <td data-bbox="1273 2007 1337 2042">4</td> <td data-bbox="1337 2007 1436 2042">5</td> </tr> </table>	Az alábbi skálán jelölje, hogy a felsoroltak közül, melyik SNI diagnózissal rendelkező tanulót milyen szívesen fogadná a tanóráján?	1 – egyáltalán nem 2 – kis mértékben 3 – közepesen 4 – nagy mértékben 5 – teljes mértékben					- enyhe értelmi fogyatékos tanulót?	1	2	3	4	5	- diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás tanulót?	1	2	3	4	5	- ADHD tanulót?	1	2	3	4	5	- autista tanulót?	1	2	3	4	5
Az alábbi skálán jelölje, hogy a felsoroltak közül, melyik SNI diagnózissal rendelkező tanulót milyen szívesen fogadná a tanóráján?	1 – egyáltalán nem 2 – kis mértékben 3 – közepesen 4 – nagy mértékben 5 – teljes mértékben																														
- enyhe értelmi fogyatékos tanulót?	1	2	3	4	5																										
- diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás tanulót?	1	2	3	4	5																										
- ADHD tanulót?	1	2	3	4	5																										
- autista tanulót?	1	2	3	4	5																										

7.2 Kérdőív szülőknek

Sor	Megállapítások	5 -teljes mértékben jellemző 4 -jellemező 3 -többnyire jellemző 2 - kis mértékben jellemző 1 -egyáltalán nem jellemző 0 -nincs információ					
		0	1	2	3	4	5
1.	Tisztában vagyok az integráció fogalmával	0	1	2	3	4	5
2.	A pedagógus figyelembe veszi a tanulási nehézséget,és a sajátos nevelési igényét. (differenciálás, értékelés)	0	1	2	3	4	5
3.	Pozitívan befolyásolja a gyermekemet tanító pedagógusok hozzáállását, és elfogadó magatartását a gyógypedagógusok jelenléte.	0	1	2	3	4	5
4.	Tisztában vagyok gyermekemmel kapcsolatban a diagnózisával, és a szakértői véleményben foglaltakkal.	0	1	2	3	4	5
5.	Mindig kapok tájékoztatást a gyermekem napi viselkedéséről: órai munka, esetleges konfliktusok.	0	1	2	3	4	5
6.	Elégedett vagyok az iskola vezetőségének munkájával.	0	1	2	3	4	5
7.	Elégedett vagyok az iskola légkörével.	0	1	2	3	4	5
8.	A tanárok hatékonyan tudják kezelni az iskolában megjelenő SNI tanulókat	0	1	2	3	4	5
9.	A tanulók tantárgy szerinti értékelése egyéni követelmények és szempontok megfelelően történik, és ezt minden tanár betartja	0	1	2	3	4	5
10.	Szülőként megfelelő visszajelzést kapok gyermekem előrehaladásáról.	0	1	2	3	4	5

11.	Az iskola eredményesen segíti a tanulmányaiban lemaradó tanulókat.	0	1	2	3	4	5
12.	Minden esetben megvalósul az integráció az iskolában	0	1	2	3	4	5
13.	Egyéb észrevétel, megjegyzés:						

5. sz. függelék – Hallgatói és konzulensi nyilatkozat minta

NYILATKOZAT

Alulírott VADÁSZI ESZTER, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, KAPOSVÁRI Campus, GYÓGYPEDAGÓGIA szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év ÁPRILIS hó 28. nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár, 2023. 04. 28.

Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!